

**HEVISAURUS-FANIUS PERHEEN YHTEISYYDEN
RAKENTAJANA**

Tuomo Leponiemi

Kasvatustiede
Pro gradu -tutkielma
Kesä 2011
Opettajankoulutuslaitos
Jyväskylän yliopisto

TIIVISTELMÄ

Leponiemi, T. 2011. Hevisaurus-fanius perheen yhteisyyden rakentajana. Jyväskylän yliopisto. Kasvatustieteiden tiedekunta. Opettajankoulutuslaitos. Pro gradu -tutkielma. 56 sivua.

Kasvatustiede ja fanitutkimus ovat kumpikin lähtökohdiltaan monitieteisiä. Tässä tutkimuksessa ne yhdistyivät keskenään, kun perheen yhteisyyden rakentumista tutkittiin perheenjäsenille yhteisen Hevisaurus-faniuden kautta. Vastaavanlaisia tutkimuksia ennen tämän tutkimuksen tekemistä ei löytynyt. Tutkimuksen kokoava kysymys oli, miten Hevisaurus-fanius rakentaa perheen yhteisyyttä. Tutkimuskysymystä tarkennettiin tutkimalla, miten Hevisaurus-faniutta tuotetaan perheessä, yhdistääkö Hevisaurus-fanius perheenjäseniä, yhdistääkö Hevisaurus-fanius perheitä, ja mitä yhteisyyden merkkejä Hevisaurus-fanius perheille tuottaa. Kyseessä oli kvalitatiivinen tutkimus, jonka tulokset toimivat kuvauksena tutkimukseen osallistuneiden perheiden yhteisyyden rakentumisesta.

Tätä tutkimusta varten kerättiin aineisto kaksivaiheisesti. Ensimmäisessä vaiheessa mukavuusotannalla valittiin 10 Hevisauruksesta pitävää tai sitä fanittavaa perhettä Pirkanmaalta ja Keski-Suomesta. Perheissä oli isän/isäpuolen ja äidin/äitipuolen lisäksi 1–3 lasta, ja kaikissa perheissä oli yhteensä 20 aikuista ja 20 lasta. Lasten ikävuosien keskiarvo oli 5,9 vuotta. Postmodernista näkökulmasta tarkastellut perheet vastasivat tutkimusta varten laadittuun kyselylomakkeeseen. Kontrolloituun kyselyyn laadittu kyselylomake sisälsi monivalintakysymyksiä ja avoimia kysymyksiä. Kyselylomakkeella kerättyä aineistoa syvennettiin aineistonkeruun toisessa vaiheessa, kun kyselyyn vastanneista perheistä kolmelle suoritettiin temahaastattelu.

Tutkimuksessa kävi ilmi, että Hevisauruksesta pitäminen ja/tai sen fanittaminen saattoi rakentaa yhteisyyttä perheessä joidenkin tai kaikkien perheenjäsenten välillä yhdessä jaetun tunteen ja kiinnostuksen kohteen kautta. Niissä perheissä, joissa faniutta tuotettiin ja faniaktiviteetteja toteutettiin, Hevisaurus-fanius rakensi yhteisyyden lisäksi yhteisöllisyyttä luoden samalla perheyhteisön jäsenille sosiaalisen oppimisen kontekstin. Perheiden arjessa faniaktiviteeteista muita merkittävämmiksi nousivat Hevisaurus-aiheiset leikit ja konserttikäynnit, jotka yhdistivät myös muihin perheisiin kuuluvia ihmisiä ja kokonaisia perheitä. Faniaktiviteeteista saattoi muodostua perheyhteisön arkea määrittäviä rutiineja. Perheissä musiikin kuunteleminen, konserteissa käyminen ja Hevisaurus-aiheisten asusteiden käyttäminen toimivat yhteisyyden merkkeinä.

Avainsanat: perhe, yhteisyys, yhteisöllisyys, sosiaalinen oppiminen, fanius, Hevisaurus

SISÄLLYS

1	JOHDANTO	5
2	FANIUS JA PERHEYHTEISÖ TUTKIMUKSEN TEOREETTISINA KULMAKIVINÄ	7
2.1	Fanitutkimus ja Hevisaurus-fanius	7
2.1.1	Fanius ja fanitutkimus	7
2.1.2	Hevisaurus faniuden kohteena	10
2.2	Elämä perheyhteisössä	11
2.2.1	Yhteisö ja yhteisötutkimus	11
2.2.2	Ryhmä yksilön sosiaalistajana	14
2.2.3	Perhe yhteisönä ja ympäristönä	15
2.2.4	Sosiaalinen oppiminen Hevisaurus-faniudessa	18
3	TUTKIMUKSEN KULKU	21
3.1	Tutkimusongelma	21
3.2	Diskurssianalyysi tutkimuksen viitekehyksenä	21
3.3	Tutkimuksen luonne ja lähestymistapa	24
3.4	Tutkimusaineisto	25
3.4.1	Aineistonkeruu	25
3.4.2	Aineiston käsittely ja analysointi	27
4	TUTKIMUKSEN TULOKSET	28
4.1	Hevisaurus-faniuden luonne	28
4.1.1	Media ja ”puskaradio” tiedonlähteinä	28
4.1.2	Kolme syytä Hevisaurus-faniudelle	28
4.2	Hevisaurus-faniuden tuottama yhteisöllisyys	29
4.2.1	Hevisaurus-fanius ja yhteisyyden kokeminen	29
4.2.2	Faniaktiviteetit rakentavat yhteisyyttä ja yhteisöllisyyttä	30
4.3	Perheiden erilaiset fanikulttuurit	34
4.3.1	Konserttikäynnit ja leikit temahaastatteluissa	34
4.3.2	A-perhe: kuluttamista ja yhteisöllisyyttä	35

4.3.3 B-perhe: yhteistä toimintaa ja puheenaiheita.....	36
4.3.4 C-perhe: Hevisaurus-fanius koko perheen arkirutiineina	38
5 POHDINTA.....	41
5.1 Tulosten yhteenveto.....	41
5.2 Tutkimuksen luotettavuus	45
5.3 Tutkimuksen merkitys ja jatkotutkimusmahdollisuudet	46
LÄHTEET.....	48
LIITE.....	53

1 JOHDANTO

Minua on aina kiehtonut tieteen popularisointi. Tieteen tekemiseen liittyy stereotyyppioita, joiden mukaan tiede on niin korkealentoista ja vaikeaselkoista, että joidenkin ihmisten mielestä tiede ei ole ollenkaan kiinnostavaa. Vaikuttaa siltä kuin tiedettä tehtäisiin korkeiden norsunluutornien kammioissa eristyksissä maailmasta ja elämästä. Käsitykseni mukaan tiede sinällään on kuitenkin eräänlainen järjestelmällinen tapa jäsentää ja selittää maailmaa, ja maailma puolestaan koskettaa kaikkia ihmisiä. Ihmisiä kiinnostaa tavallisessa arjessa se, mitä elämässä ja maailmassa tapahtuu. Miksei siis tiede voisi tiedostetusti olla kosketuksissa kaikkiin ihmisiin? Tästä ajatuksesta kumpuaa tarkoitukseni tutkielman muodossa tarkastella arkipäiväistä ilmiötä.

Ajattelu, tunteiden kokeminen ja yhteisöllisyyden tarve ovat ihmisen perusominaisuuksia. Usein ihminen tiedostaen tai tiedostamattaan ihailee jotakin asiaa, ilmiötä tai vaikkapa toista ihmistä. Kohteen ihaileminen saattaa jossakin vaiheessa alkaa vaikuttaa yksilöön tämän toimintaa ja identiteettiä määrittävällä tavalla, jolloin ihailu muuttuu faniudeksi. Kohta saman faniuden kohteen ympärillä on useita faneja, jotka alkavat pitää toisiinsa yhteyttä ja toimia yhdessä faniuden puitteissa, ja näin muodostuu faniyhteisö. Tämän tyyppinen ajatusten, tunteiden ja toiminnan välinen kehityskulku on maailmassa erittäin yleistä, ja tavalla tai toisella se koskettaa kaikkia ihmisiä.

Ihmisen toiminnan ja yhteisöllisyyden ymmärtäminen on monia eri tieteenaloja yhdistävän kasvatustieteen peruselementtejä. Tässä tutkielmassa selvitetään, miten perheenjäsenet kokevat keskenään yhteisyyttä ja yhteisöllisyyttä heille yhteisen Hevisaurus-faniuden kautta. Samalla kuvataan ryhmäkulttuurin oppimista ja siinä elämistä sekä perheiden sisäisesti että laajemmin muiden Hevisaurusta fanittavien kesken.

Sekä suomalaisessa että maailmanlaajuisessa fanitutkimuksessa on selvitetty muun muassa televisio-ohjelmiin, elokuviin, kirjallisuuteen, musiikkiin ja urheiluun liittyviä faniuksia. Tutkimuksissa fanit on useimmiten ymmärretty jonkinlaisina faniuden tuottajina, niissä on tarkasteltu faniuteen liittyviä kokemuksia ja fanikulttuureista on

selvitetty myös yhteisöllisyyden rakentumista. Tässä tutkimuksessa tarkastellaan, miten Hevisaurus-fanius rakentaa perheen yhteisyyttä, joten samankaltaisuutta aiempiin tutkimuksiin suhteutettuna toki löytyy, mutta samalla näkökulma on myös hieman erilainen, kun tarkasteltavana onkin perinteisen faniyhteisön sijaan perhe, perheessä eläminen ja perheyhteisön fanius. Tässä tutkimuksessa siis kasvatustiede, sosiologia ja fanitutkimus risteävät jossakin määrin uudella tavalla.

Aluksi selvitetään tutkimuksen kannalta keskeiset käsitteet, jotka ovat perhe, fanius ja fanitutkimus, Hevisaurus ilmiönä, yhteisö ja yhteisötutkimus, ryhmä sekä sosiaalinen oppiminen Hevisaurus-faniudessa. Sitten kuvataan tutkimuksen luonne, toteutus ja tulokset. Lopuksi pohditaan tulosten merkitystä ja tutkimuksen luotettavuutta. Tutkimusnäkökulma on diskursiivinen.

2 FANIUS JA PERHEYHTEISÖ TUTKIMUKSEN TEOREETTISINA KULMAKIVINÄ

2.1 Fanitutkimus ja Hevisaurus-fanius

2.1.1 *Fanius ja fanitutkimus*

Heinosen (2005, 28) mukaan termi *fani* on suomen kielessä melko neutraali, kun taas Jenkins (1992, 208) esittää englannin kielessä termiin ”fan” liittyvän addiktion metaforia, uskonnollista kiihkoilua, sosiaalista poikkeavuutta ja yksilön psykologista epätasapainoa. ”Fan” on lyhennys englannin kielen sanasta fanatic (fanaatikko), joka sanana tarkoittaa intoilijaa tai innokasta ihailijaa (Heinonen 2005, 28).

Fanaatikon etymologinen kantasana on latinan termi ”fanaticus”, jolla tarkoitettiin palavasti haltioitunutta, raivokasta henkilöä sekä eräänlaisen jumalallisen inspiraation vallassa olemista. Alkujaan fanaticus-termillä tarkoitettiin ihmistä, joka oli jumalan palvontaan erikoistuneen temppelin jäsen ja sille omistautunut henkilö. Vähitellen sen merkitys laajeni tarkoittamaan kaikkia liiallisia poliittisia ja uskonnollisia muotoja sekä psykologista tasapainottomuutta ja sosiaalista poikkeavuutta, joten termiin liittyi jo latinassa negatiivisia miellelyhtymiä. (Heinonen 2005, 28–29; Nikunen 2003, 114.) Toisaalta Wenner ja Grantz (1998, 241–242) esittelevät tulkinnan, jonka mukaan fani olisi peräisin latinan fanum-sanasta, joka tarkoittaa hyvää tekevää, parantavaa, pyhää tempeliä, siunattua paikkaa. Heinonen (2005, 29) esittääkin Wenneriin ja Grantziin viitaten, että fanius on tila, joka jollakin tavalla eheyttää yksilöä ja on suotuista, ja että tällä tulkinnalla faniuteen liittyviä kielteisiä miellelyhtymiä saatetaan positiiviseen suuntaan.

Faniutta voi olla monenlaista, ja sitä voi löytyä monelta eri alalta, kuten musiikin, elokuvan, television, sarjakuvan, urheilun tai kirjallisuuden saralta (Nikunen 2008, 7).

Faniuden voidaan erään määritelmän mukaan katsoa kytkeytyvän vahvasti populaarikulttuuriin (Grossberg 1995, 49), vaikka toisaalta raja populaarikulttuurin ja korkeakulttuurin välillä onkin häilyvä. Nikusen (2008, 7) mukaan faniuden sijaan olisi syytä puhua faniuksista, sillä eri faniuksiin liittyy erilaisia käytäntöjä ja toiminnan muotoja, vaikkakin eri fanikäytännöt lähenevät toisiaan ja sekoittuvat keskenään.

Fanius käsitteenä on kaksijakoinen. Toisaalta se voi olla vain jostain populaarikulttuurin elementistä pitämistä, mutta toisaalta se voi muuttua identiteettiä ja arkista elämää määrääväksi. Sillä voidaan siis tarkoittaa yleisesti populaarikulttuurin yleisöä tai arkielämän kohtuullisuuden ylittävää innostuneisuutta ja identiteetin piirrettä. (Heinonen 2005, 29.)

Jenkinsin (Hills 2001) mukaan faniutta voidaan tarkastella eri näkökulmista, ja hän onkin jakanut fanitutkimuksen 1980-luvulta alkaen 2000-luvun alkuun kolmeen eri vaiheeseen, joilla kullakin on erityispiirteensä. Ensimmäisen vaiheen tunnuspiirre on etnografinen tutkimus ja yleisön ymmärtäminen aktiivisina merkityksen tuottajina. Toinen vaihe puolestaan tutkii faniyhteisöjä sisältä päin. Ominaista tälle toiselle vaiheelle on faniuden identiteetin vahvistaminen ja kokemuksen sekä faniuden aktiivisen ja tuotannollisen ulottuvuuden korostaminen. Kolmannessa vaiheessa kysymyksenasettelua on suunnattu selvittämään mm. fanikulttuurien hierarkioita, ongelmia ja ristiriitaisuuksia. Tässä tutkimuksessa korostuvat ensimmäisen ja toisen vaiheen näkökulmat, sillä tutkimus on luonteeltaan etnografinen, ja siinä selvitetään muun muassa erilaisten faniaktiiviteettien toteuttamista.

Nikunen (2005, 47) on kiteyttänyt fanitutkimuskirjallisuudessa usein toistuvista määritelmistä kuusi yleistä faniuden elementtiä. Nämä elementit, faniuden peruspiirteet, ovat affektiivisuus, toiminta, yhteisö/sosiaalisuus, fani-identiteetti, kytkeytyminen populaarikulttuuriin sekä sukupuolisuus. Tässä tutkielmassani keskityn lähinnä faniuden yhteisöllisyyteen ja toiminnallisuuteen, koska tutkin perheen yhteisyyden rakentumista faniuden tuottamisen ja faniaktiiviteettien toteuttamisen prosesseissa.

Toiminta, faniaktiiviteetti, on yksi faniuden tärkeimmistä kriteereistä. Esimerkiksi televisio-ohjelman faniutta tutkittaessa pelkkä television katselu ei ole faniutta. Fanius

syntyy vasta sitten, kun katsoja esimerkiksi alkaa kerätä ohjelmaan liittyviä kuvia, hankkia lisätietoa vaikkapa lehdistä, ostaa oheismateriaalia tai keskustella aiheesta Internetissä. Tällainen katselun lisäksi tapahtuva näkyvä toiminta mielletään usein tekijäksi, joka erottaa fanit muusta yleisöstä. Faniuden toiminta voi olla monenlaista aina yksilöllisestä yhteisölliseen, ja se voi tapahtua yksityisellä tai julkisella alueella. (Nikunen 2005, 50–51.) Internet on fanitoiminnalle tärkeä kulttuurinen foorumi, jonka kautta fanien välinen yhteydenpito usein syntyy, jos se on syntyäkseen. Internetin kautta myös hankitaan tietoa ja fanituotteita. (Nikunen 2003, 115.) Fanit ovat siis aktiivisia. Ikään kuin yhteenvetona Heinonen (2005, 31) toteaa: ”Faniudessa itse asiassa kohde tuotetaan, ei vain vastaanoteta. Aktiivisuus ylettyy kohteen vastaanoton lisäksi keräilyyn ja kaikenlaiseen omien tekstien tuottamiseen.”

Kun mietitään faniaktiiviteetteja ja faniuden tuottamista, huomataan, että nimenomaan nuoret ja aikuiset kirjoittavat fanifiktioita, tekevät videoita ja tuottavat muuta fanikulttuuria itselleen ja toisilleen ja muodostavat näin populaarikulttuurin tulkintayhteisöjä (Jenkins 1992; Leppänen 2008; Nikunen 2005; Saarikoski 2008). Lapsille tavanomainen kulttuurintuotannon ja samalla itseilmaisun muoto on leikki (Saarikoski 2008, 74).

Saarikoski (2008, 75) avaa leikin käsitettä Hillsiin viitaten. Hills (2002, 105) esittää leikin käsitteen viittaavan erityisesti faniuden luovaan, leikilliseen rajanylitysten kykyyn sisäisen ja ulkoisen sekä toden ja fantasian välillä. Hills (2002, 105) esittää D. W. Winnicotia lainaten, että lapsi on sekä luonut leikin että samanaikaisesti maailma on tarjonnut sen, ja Saarikoski (2008, 75) jatkaa leikin olevan yhtä aikaa sisäinen, luotu mielikuva ja ulkoinen, jaettu symboli. Leikki on inhimillinen universaali, ja samalla se on kulttuurisidonnaista (Saarikoski 2008, 75).

Nikusen (2005, 51) mukaan fani-identiteetin kannalta on tärkeää, että yksilö kuuluu yhteisöön. Yhteisössä yksilö voi jakaa faniuden kokemuksia muiden kanssa eli toimia. Myös Jenkins (1992) painottaa faniyhteisöön kuulumisen tärkeyttä fani-identiteetin omaksumisessa ja yleensä faniuden määrittelyssä. Faniyhteisöön kuulumisen edistää fani-identiteetin omaksumista, joka puolestaan on faniuden edellytys. Erityisen keskeistä on se, että henkilö itse määrittää itsensä faniksi edellä kuvatuista negatiivisista

mielleyhtymistä huolimatta. (Nikunen 2005, 51–52.) Yksilön kannalta faniuteen liittyy samanaikaisesti sekä positiivisia tunteita että salailua ja puolustelun tarvetta (Nikunen 2003, 112).

Faniuden voidaan siis katsoa koostuvan monista eri faniuksista ja niiden tunnuspiirteistä, joiden lähtökohta on jonkin asian tai ilmiön aktiivinen ihaileminen. Fanius voi ilmetä yksilössä tai ryhmässä niin psyykkisellä kuin fyysiselläkin tasolla. Useimmiten fanius liitetään ihmisten arkikäsitteissä populaarikulttuurin yhteyteen ja niin myös tässäkin tutkimuksessa. Tarkasteltavana on kymmenen Hevisaurus-yhtyettä fanittavaa perhettä.

2.1.2 Hevisaurus faniuden kohteena

”65 miljoonaa vuotta sitten oli olemassa viisi metallista dinosauruksen munaa. Noidat löysivät nuo munat ja tekivät loitsuja monen monituista vuotta – ja nyt, vuonna 2009 nuo munat kuoriutuivat – ja heistä syntyi Hevisaurus. Yhtye, jonka muodostavat Herra Hevisaurus, kitaristi Riffi Raffi, basisti Muffi Puffi, rumpali Komppi Momppi ja kosketinsoittaja Milli Pilli. Nämä karismaattiset hevidinot haluavat toivottaa hevimusiikin ilosanomaa koko perheelle.” (Sony Music 2011.)

Edellä esitetty tarina on Hevisaurus-yhtyeen kehyskertomus. Hevisaurus on suomalainen hevimusiikkia soittava yhtye, joka esiintyi ensimmäisen kerran vuonna 2009. Muutama hevimuusikko perusti sen parin vuoden keskustelun jälkeen. Tarkoituksena oli tuoda lapsille ja lapsenmieliselle laadukasta musiikkia – tässä tapauksessa laadukasta lasten hevimusiikkia. (Sony Music 2011.) Yhtyeen alkuperäisidean isän, Mirka Rantasen, mukaan tarkoituksena on ollut tehdä laadukasta musiikkia, joka koskettaisi lasten lisäksi näiden vanhempia niin, että vanhemmatkin voisivat nauttia konserteista. Lähtökohtana on siis ollut tehdä pelkän lasten musiikin sijaan koko perheen musiikkia. Asia on käynyt ilmi Rantasen kanssa käydyn henkilökohtaisen keskustelun yhteydessä Virroilla 1.11.2010 ennen Hevisauruksen konsertin alkamista.

Dinosaurusteeman mukaisesti yhtyeen jäsenet ovat pukeutuneet dinosauruksia

muistuttaviin Hevisaurus-asuihin. Yhtye on julkaissut kevääseen 2011 mennessä kaksi musiikkialbumia, ”Jurahevin kuninkaat” ja ”Hirmuliskojen yö”, ja kolmas albumi ”Räyh” julkaistaan syksyllä 2011. Suomenkielistä musiikkia esittävä Hevisaurus on keikkaillut ja konsertoinut ympäri Suomea, ja siitä on tehty myös musikaalit ”Purppuramysteeri” ja ”Eläintarhan yövahti”. (Hevisauruksen Internet-sivut 2011.)

Hevisauruksella on omat Internetsivut, joiden kautta on mahdollista seurata yhtyeen ajankohtaisia uutisia, katsella musiikkivideoita ja konserttikuvia, liittyä yhtyeen Saurusarmeija-fanisähköpostilistalle, lähettää yhtyeelle fanipostia ja ostaa fanituotteita. Internetsivuilla on järjestetty faneille myös faniaktiviteetteihin kannustavia kilpailuja, kuten piirustuskilpailu ja runon- tai tarinankirjoituskilpailu. (Hevisauruksen Internet-sivut 2011.) Hevisauruksella on myös sosiaalisessa mediassa Facebookissa oma faneille suunnattu sivustonsa, johon on liittynyt toukokuuhun 2011 mennessä yli 15 000 jäsentä (Hevisauruksen Facebook-sivu 2011.) Hevisaurukseen liittyvät palvelut ja yhtyeen näkyvyys Internetissä noudattavat nykyaikaisen populaarikulttuurin mallia, jossa esiintyvät taiteilijat pyrkivät olemaan mahdollisimman paljon ja monipuolisesti faniensa kanssa tekemisissä ja näiden saavutettavissa. Vuorovaikutusta esiintyjien ja fanien välillä pidetään siis yllä konserttien lisäksi mediassa.

2.2 Elämä perheyhteisössä

2.2.1 Yhteisö ja yhteisötutkimus

Kuten jo aiemmin on tullut esille, faniuteen ja fani-identiteettiin liittyy vahvasti yhteisöllisyys. Yhteisöä voidaan tarkastella kolmesta eri näkökulmasta, jotka ovat empiirisen tutkimuksen näkökulma, yhteiskuntapoliittinen näkökulma ja teorianhistoriallinen näkökulma. Empiirisessä tutkimuksessa yhteisö nähdään yleensä ainutkertaisena pienryhmänä ja siten siis yksittäisenä tapauksena ja marginaalisena. Vaikka yhteisö esiteltäisiinkin yleisenä ilmiönä, empiiristen menetelmien käyttö ajaa sen merkityksen enemmän marginaaliseen ja yksittäiseen suuntaan kuin yleiseen ja keskeiseen ilmiöön. Empiirisen näkökulman tutkimuksissa yhteisön teoreettinen ja käsitteellinen arviointi jää vähäiseksi. (Lehtonen 1990, 12.)

Yhteiskuntapoliittisesta näkökulmasta katsottuna yhteisö ja yhteisöllisyys ovat yhteiskuntapoliittisia keinoja ja niitä voidaan käyttää esimerkiksi korvaamaan valtiollinen sosiaalipoliittinen toimintajärjestelmä. Tutkimuksessa yhteiskunta nähdään yhteisöjen toimintaympäristönä. Tarkastelun pohjaksi on otettava teoreettinen lähestymistapa ja määriteltävä peruskäsitteet. Kokonaisuutena siis yhteiskuntapoliittinen näkökulma tutkii yhteisöä yhteiskuntatieteelliseltä tasolta ja se vaatii tutkijalta empiirisen tutkimuksen lisäksi yhteiskuntatieteellistä ja -teoreettista asiantuntemusta. (Mts. 13.)

Teoriahistoriallisesta näkökulmasta yhteisöä ei tutkita ajankohtaisena aiheena vaan pikemminkin käsitteellisenä ja teoriahistoriallisena ilmiönä. Tämä lähestymistapa nostaa esiin yhteisökäsitteen historiallisen muutoksen samalla pakottaen tutkijan arvioimaan tutkimuksen käsitteellisiä ratkaisuja monista eri näkökulmista. Teoriahistoriallisesta näkökulmasta katsottuna yhteisöllä ja yhteisöllisyydellä viitataan yhteiskuntatieteen tutkimuskohteiden keskeisiin ryhmämuodostuksen ja sosiaalisen vuorovaikutuksen tapoihin. (Mts. 14.)

Yhteisöä voidaan siis tarkastella useista eri näkökulmista, ja käsitteenä yhteisöllä onkin useita merkityksiä. Yhteisöä käytetään yleisesti ja epätarkasti yleisnimenä erilaisille ryhmämuodostelmille. Sillä voidaan tarkoittaa parin tai muutaman henkilön ryhmää tai koko ihmiskuntaa. Alueellisesti sillä voidaan tulkita tarkoitettavan ruokakuntaa tai koko maapalloa. Yhteisönä voidaan nähdä monin eri tavoin – esimerkiksi etnisesti, aatteellisesti tai alueellisesti – määrittyvä ihmisryhmä, jossa vuorovaikutusmuodot vaihtelevat välittömästä fyysisestä läheisyydestä jonkin aatteen yhdistämään kuvitteelliseen tai todelliseen ihmisjoukkoon. Yhteisyyden perustana saattavat olla muiden muassa taloudelliset, poliittiset tai alueelliset seikat, sukulaisuus, intressit, yhteiset toimet, vuorovaikutus, harrastus, seurustelu tai tunteet. Näiden pohjalta yhteisöjä pystytään luokittelemaan tavoitteiden ja vuorovaikutuksen luonteen mukaan. (Mts. 14–15.)

Vaikka yhteisöllä viitataan ihmisten väliseen vuorovaikutuksen tapaan, suhteisiin, ihmisiä yhdistäviin tekijöihin ja yhteisyyteen, yhteisökäsitteen määritelmä tältä pohjalta on tutkimuksen kannalta liian laava. Siksi tässä tutkimuksessa keskitytään sosiologisen

yhteisötutkimuksen suuntaukseen ja siinä korostuviin yhteisön merkityksiin.

Sosiologisella yhteisötutkimuksella on kaksi pääsuuntausta, alueellinen ja sosiologinen. Alueellinen yhteisötutkimus kohdistuu nimensä mukaan esimerkiksi kylään, kaupunkiin tai muuhun alueellisesti rajautuneeseen tutkimuskohteeseen. Alueellisuus saattaa olla jopa yhteisönmuodostusta selittävä tekijä tai yhteisön korvaava käsite. Sosiologisessa, interaktionistisessa, suuntauksessa korostetaan ja tutkitaan ryhmämuodostelmia ja niissä ilmeneviä vuorovaikutusmuotoja. (Lehtonen 1990, 16–17.)

Yhteisö voi olla sosiaalisen vuorovaikutuksen yksikkö, alueellinen yksikkö tai yhteenkuuluvuuden ja symbolisen yhteisyyden yksikkö. Lisäksi nämä kolme pääyksikköä ovat tapauskohtaisesti keskenään vuorovaikutuksessa, ja ne risteävät tai ovat risteämättä. (Mts. 17–18.)

Tämän tutkimuksen kannalta keskeisin risteämä on sosiaalisen vuorovaikutuksen sekä yhteenkuuluvuuden ja symbolisen yhteisyyden risteyskohta. Sosiaalisen vuorovaikutuksen näkökulmasta tutkitaan, millaisesta vuorovaikutuksesta yhteisössä on kyse, millainen vuorovaikutusverkko siinä vallitsee (vuorovaikutuksen välitön intersubjektiiivisuus / ketjuuntuneisuus), mikä on vuorovaikutuksen intensiteetti ja millainen se on luonteeltaan (välitön fyysinen kontakti tai jokin muu). Yhteenkuuluvuuden ja symbolisen yhteisyyden puolelta pyritään selvittämään ne ehdot, joilla symbolinen yhteisyys hyväksytään, ja se, mihin yhteenkuuluvuuden tunteet perustuvat. Tiivistettynä huomio kiinnittyy siis yhteenkuuluvuuden tunteita kokevien ihmisten muodostamaan sosiaaliseen vuorovaikutusjärjestelmään. (Mts. 18–20.)

Yhteisön jäsenillä on siis oltava jotakin yhteistä, eli yhteisöä tutkittaessa huomio voidaan kiinnittää yhteisyyteen ja sen merkityksen täsmentämiseen. Yhteisyys voi ilmetä toimintana tai tunteina eli vuorovaikutuksena tai symbolisena yhteenkuuluvuutena. Yhteisyys, jäsenten ryhmäidentiteetti, voi siis kehittyä konkreettisen toiminnan, vuorovaikutuksen seurauksena, jolloin tuloksena voi olla toiminnallinen yhteisö. Yhteisyys voi kehittyä myös tietoisuudessa vahvistuvana yhteenkuuluvuuden tunteena, jolloin syntyy symbolista yhteisöllisyyttä. Nämä kaksi kehityssuuntaa voivat tukea toisiaan, kun konkreettinen toiminta saattaa johtaa

symbolisen yhteisyyden ja symbolinen yhteisyys yhteisölliseen vuorovaikutusmuotojen kehittymiseen. On kuitenkin olennaista huomata, että yhteisö edellyttää konkreettista toimintaa ja vuorovaikutusta, kun taas tunteet riittävät pelkästään yhteisyyteen. Toisin sanoen yhteisö on vuorovaikutusjärjestelmä ja yhteisyys ilman vuorovaikutusta ja toimintaa on vain yhteisyysmuoto. (Mts. 23–24.) Asetelma on tässä suhteessa samantyyppinen kuin faniuden ja jostakin asiasta pitämisen välinen suhde: fanius ja yhteisö vaativat toteutuakseen vuorovaikutuksellista toimintaa yhteisön jäseniltä. Jostakin asiasta pitäminen ja yhteisyys ovat kuitenkin pakollisia ensiaskeleita faniyhteisön muodostumiselle.

2.2.2 Ryhmä yksilön sosiaalistajana

Käsitteeseen yhteisö liittyy vahvasti myös ryhmä. Joissakin tapauksissa nämä käsitteet mielletään synonyymeiksi, ja joskus taas ryhmä on yhteisöä tarkemmin rajautunut ihmisjoukko. Nykyaikainen teknologia on tuonut tullessaan ihmisille monenlaisia kanavia olla toistensa kanssa vuorovaikutuksessa, mutta Antikaisen, Rinteen ja Kosken (2006, 18) mukaan lähtökohtaisesti ryhmä tarkoittaa ihmisiä, jotka ovat säännöllisesti kasvotusten tekemisissä toistensa kanssa. Ryhmät toimivat yksilön ja yhteiskunnan suhteen yksilöitä ja yhteiskuntaa yhdistävinä välityksinä, ja ne luovat yhteiskunnan sosiaalisen ja yksilön sosialisointiperustan. Ryhmä antaa jäsenilleen uusia ajattelun ja toiminnan muotoja ja muokkaa yksilön toimintaa sellaiseksi, jollaista ei ryhmään kuulumattomilta odoteta. (Mts. 18.)

Ryhmät ovat yksilölle sosialisointiprosessin kannalta tärkeitä sosiaalisia tiloja, ja niiden merkitys yksilön kasvulle riippuu niiden kontekstista. Tämän vuoksi ryhmät voidaan jakaa primaariryhmiin ja sekundaariryhmiin. Primaariryhmistä tärkein on perhe. Siihen liittyvät voimakkaat tunnesiteet ja primaariryhmässä koettu vuorovaikutus ja opitut toimintatavat, taidot ja ajattelun tavat ovat koko lapsuusajan elämän perusta. Perhe primaariryhmänä ei kuitenkaan determinoi yksilön elämää, vaan siinä omaksutut tiedot, taidot ja toimintamallit muokkaantuvat, muuttuvat ja kyseenalaistuvat koko elämän ajan ja niitä opetellaan aina uudelleen. (Antikainen ym. 2006, 18.)

Sekundaariryhmissä jäsenet tapaavat toisiaan säännöllisesti, mutta jäsenten väliset

suhteet eivät välttämättä perustu erityisen henkilökohtaisiin tai intiimeihin tunnesiteisiin. Sen sijaan suhteet perustuvat ryhmän jäsenten yhteisiin arvoihin ja päämääriin, sillä ryhmällä on usein jokin käytännön tavoite, jonka se pyrkii saavuttamaan. Joskus yksilö saattaa sitoutua sekundaariryhmään niin voimakkain tunnesitein, että sekundaariryhmän merkitys yksilön toiminnalle ja identiteetille muodostuu primaariryhmää tärkeämmäksi. Tätä ilmentävät erityisesti nuoruusvuosien vertaisryhmät, joihin nuorilla on hyvinkin voimakkaita tunnesiteitä. (Mts. 19.)

Kun tarkastellaan perhettä eräänlaisena faniyhteisön pienoismallina, lähtökohdaksi on otettava primaariryhmän käsite. Voimakkaiden tunnesiteiden ja vuorovaikutusmuotojen yhteydessä kulkee monenlaisia toiminnan ja ajattelun muotoja ja ketjuja, ja yksi näistä ketjuista on yhteinen fanius. Kuten edellä on todettu, faniuteen liittyvät sekä ajattelu, tunteet ja toiminta. Silloin kun nämä elementit voidaan havaita perheenjäsenten välillä, voidaan perheen ajatella olevan faniyhteisö pienoiskoossa. Kun useilla perheillä on sama faniuden kohde ja perheet ilmentävät faniuden elementtejä yhdessä konserteissa, muodostuu kohteen ympärille kokonainen faniyhteisö. Tässä tutkimuksessa Hevisaurus-faniutta tutkitaan ensisijaisesti perheen muodostaman faniyhteisön yhteisyyden rakentajana.

2.2.3 Perhe yhteisönä ja ympäristönä

Perhe on käsitteenä sellainen, että sille on mahdotonta löytää yhtä ainoaa ”oikeaa” määritelmää. Jallinojan (1985, 6) mukaan perhe voidaan sosiologisesti määritellä kolmella tavalla: rakenteellisesti eli perheeseen kuuluvien jäsenten perusteella, yhteisessä asunnossa elämisen perusteella ja funktionalistisesti eli perheenjäsenille luontaisten tehtävien hoitamisen perusteella. Näiden objektiivisten kriteerien lisäksi perhettä määriteltäessä on otettava huomioon myös subjektiiviset tekijät. Näitä ovat perheyhteisössä elämisen herättämät tunteet, jotka voidaan ymmärtää jonkinlaisina perhesidoksina. Tiivistettynä Jallinoja (1985, 7) toteaa perheen olevan useimmiten yhdessä asuva ja yhteisyyttä kokeva sosiaalinen yhteisö, johon kuuluu vähintään kahden perättäisen sukupolven edustajia ja jossa lapset ovat keskeisessä asemassa. (Ks. myös Kontturi 1999; Patrikainen 2010.)

Ritva Nätkinin (2003) mukaan alkuperäistä, oikeaa ja luonnollista perhettä etsitään jatkuvasti perhekeskustelussa, jossa yhtenä keskeisenä käsitteenä on ”ehjä ydinperhe”. ”Ehjän ydinperheen” mallin ideologisena perustana ovat luonnollisuus ja luonnolliset perhesuhteet, mutta ”luonnollisuutta” tarkasteltaessa on syytä määritellä se ajattelutapa, josta katsottuna ”luonnollisuutta” pohditaan. Moderni ja postmoderni ovat ajattelutapoja ja asenteita, joilla perhettä voidaan kuvata. Modernissa ajattelutavassa lähtökohta on ”luonnollisuuteen” pohjautuva perustahakuisuus, ja postmodernin pohja on tällaisen perustahakuisuuden jatkuva kyseenalaistaminen. Modernin ajattelun ”luonnollisen” ydinperheihanteen keskeiset tekijät ovat heteroseksuaalinen parisuhde vanhemmuuden perustana ja oman äidin antama hoiva, kun taas luonnollisen perustan etsimisestä kieltäytyvä postmoderni ajattelutapa mieltää moninaiset perhemuodot vain erilaisuudeksi. (Nätkin 2003, 16, 37.)

Vaikka Jallinoja on aikaisemmin esittänyt perheen määrittelemiseksi muiden muassa kolme sosiologista näkökulmaa, hän kuitenkin huomauttaa, ettei perheen määrittelyyn ole yksiselitteisiä kriteereitä. Ihmiset määrittelevät perheen eri tavoin, ja Jallinoja pohtiikin sitä, millä edellytyksillä ihmisten yhteenliittymästä tulee perhe. (2000, 187, 193.)

Jallinojan mukaan mahdollisten perheenjäsenten piiri muodostuu yleensä isästä, äidistä ja heidän lapsistaan samoin kuin niistä henkilöistä, jotka kiinnittyvät isään tai äitiin parisuhteen pohjalta. Kriteerit, joilla ihmisten yhteenliittymä arvioidaan perheeksi, voivat olla henkilökohtaisia. Näistä merkittävimpiin kuuluu perheenjäsenten välinen kanssakäyminen, sillä ollakseen perhe siihen kuuluvien on oltava riittävästi yhdessä. Toki ”riittävästi” vaihtelee perhekohtaisesti, mutta perusajatuksen mukaan perhettä tehdään keskinäisessä kanssakäymisessä. (Jallinoja 2000, 194–195.) Jallinoja pohjaa käsityksen perheen rakentamisesta John Gillisin ajatuksiin. Gillis (1996) esittää, että perhettä tehdään muodostamalla siitä mielikuvia ja elämällä sitä todeksi.

Prosessissa on mukana myös niin kutsuttu henkilökemia, joka rakentuu keskinäisissä mieltymyksissä ja jota on hyvin vaikea määritellä tarkasti, mutta joka tapauksessa perheenjäsenten kanssakäyminen, henkilökohtaiset mieltymykset ja jäsenten väliset kiintymykset ovat eräänlainen perheen muodostumisen edellytyskokonaisuus. Jokaisella

perheellä on oikeus määritellä perhe itse, ja siksi määritelmiä on erilaisia, mutta joka tapauksessa perheeseen ottaminen ja sen jäseneksi mieltäminen ovat osoitus rakastamisesta ja läheisyydestä, joten perhe on yhteisö, joka on rakkauden tyyssija. (Jallinoja 2000, 194–197.) Tilastojen mukaan suomalaiset odottavat perheeltä nimenomaan rakkautta, vuorovaikutusta, kumppanuutta ja turvallisuutta (Kinnunen & Mauno 2002, 101), ja samalla hoiva, huolenpito, läheisyys ja erilainen resurssien jakaminen sitovat perheenjäseniä yhteen (Forsberg 2003, 9). Perhe on siis ympäristö, jossa jaetaan elämän eri areenoilta, kuten työstä tai päiväkodista, välittyviä tunteita (Rönkä, Laitinen & Malinen 2009, 205). Perheen arjelle ominaista on syklisyys, kun tietyt tilanteet ja rutiinit toistuvat päivittäin ja viikoittain, mutta muun muassa työn ja muun elämän aiheuttaman kiireisen arjen vastapainona toimivat kiireettömät perheen yhdessäolohetket, joista perheenjäsenet saavat voimaa (Rönkä, Malinen & Lämsä 2009, 12, 15–16).

Yhteisön mieltäminen sekä objektiivisesti että subjektiivisesti perheeksi, perheen rakentaminen kuvittelemalla ja elämällä sekä perheessä henkilökohtaisesti koettu yhteisyys eivät vielä kuitenkaan riitä, vaan perheen on tehtävä yhteisyys myös näkyväksi vertauskuvallisilla yhteisyyden merkeillä. Sinällään perheen yhdessä oleminen on vakuuttavin vertauskuvallisen yhteisyyden merkki, sillä yhdessä ollessaan perheenjäsenet samalla tekevät perhettä ja ovat yhteisyyden merkinä, mutta yhdessä olemista on silti syytä konkretisoida. 1800-luvulta nykyaikaan on yhteisyyden merkeinä pidetty muiden muassa perhejuhlia, perheaterioita ja perheen yhteisiä harrastuksia. Perhejuhlat ovat perheelle juhlallisia ja tavallista arvokkaampia hetkiä, ja yhteisillä aterioilla perheenjäsenet ovat saman pöydän ääressä konkreettisesti lähellä toisiaan. Ennen suosittiin yhteisiä lukuhetkiä, mutta nykyään niiden rinnalla ja/tai tilalla on muiden muassa liikunnallisia ja musiikkiin liittyviä harrastuksia, kuten esimerkiksi konserteissa käyminen. Nykyään myös perhelomat ovat yhteisyyden merkkejä. Kun vanhemmat eivät ole töissä eivätkä lapset koulussa tai päiväkodissa, perheenjäsenet voivat antaa kaiken aikansa toisilleen, ja perheloman symbolinen merkitys on suuri. Ja vaikka perheenjäsenet eivät koko aikaa olisikaan yhdessä, vertauskuvallisilla merkeillä voidaan osoittaa kuulumista samaan perheeseen. (Jallinoja 2000, 201–207.)

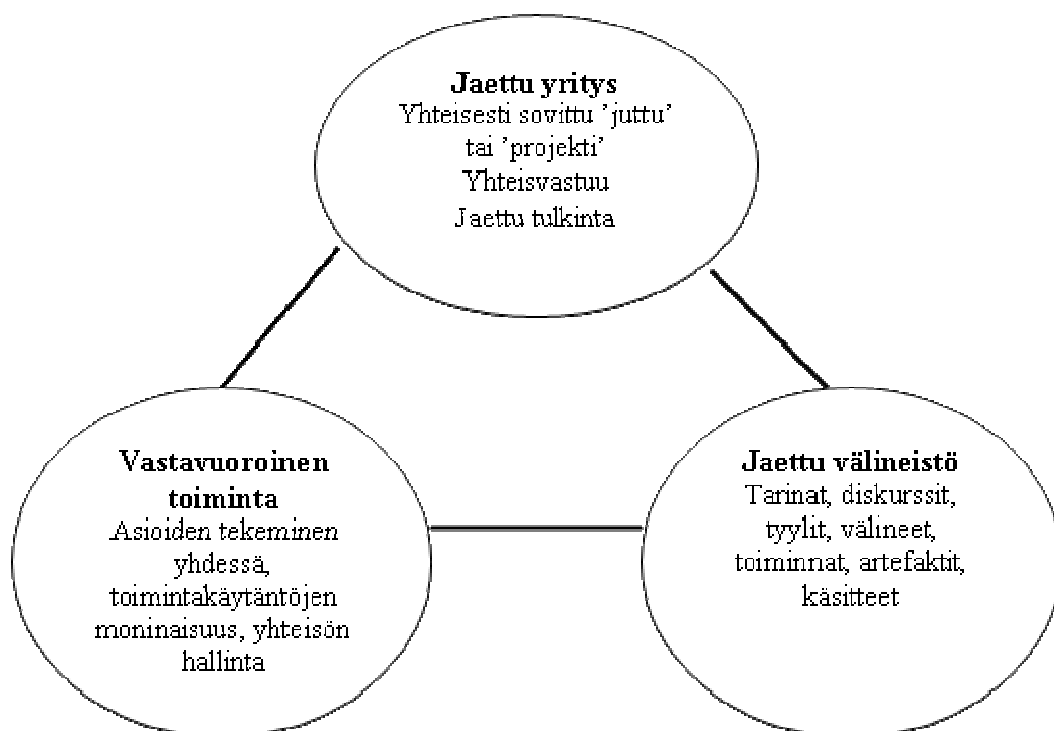
Tässä tutkimuksessa perheenä pidetään isän, äidin ja heidän lastensa samoin kuin isään

ja äitiin parisuhteen pohjalta kiinnittyvien henkilöiden muodostama yhteisö, jossa perhettä tehdään kanssakäymisessä ja joka näytetään perheyhteisyyden vertauskuvallisilla merkeillä. Näkökulma on siis postmoderni. Tämä näkyy myös tutkimuksessa käytetyssä kyselylomakkeessa, jossa isä ja isäpuoli samoin kuin äiti ja äitipuoli on rinnastettu toisiaan vastaaviksi. Lisäksi kyselylomakkeessa konkretisoituu perheenjäsenten kanssakäyminen erilaisten faniaktiviteettien muodossa, ja vertauskuvallisia yhteisyyden merkkejä kuvataan yhteisillä konserttikäynneillä ja fanituotteilla. (Ks. liite.)

2.2.4 Sosiaalinen oppiminen Hevisaurus-faniudessa

Wengerin mukaan käytännön yhteisöt (community of practise) ovat osa elämäämme. Meistä jokainen kuuluu useisiin käytännön yhteisöihin esimerkiksi kotona, työssä, koulussa ja harrastuksissa. Ne ovat luonteeltaan niin laajalle levinneitä ja epämuodollisia, ettei niitä tule edes ajatelleeksi, mutta kun niitä pysähtyy hetkeksi miettimään, niistä on mahdollista hahmottaa kokonaiskuva ja muun muassa se, ketä niihin kuuluu. Esimerkiksi perheenjäsenet kehittävät omat toimintonsa, rutiininsa, rituaalinsa, artefaktinsa, symbolinsa, sopimuksensa, tarinansa ja historiansa. (Wenger 1998, 73.)

Wenger (1998) esittää käytännön yhteisön rakentuvan kolmesta eri osatekijästä (kuva 1). Hakkarainen (2000, 87–88) on suomentanut nämä osatekijät, ja hänen mukaansa ne ovat jaetun yrityksen toteuttaminen, vastavuoroinen toimintaan sitoutuminen ja jaettu toiminnan välineistö. Kun toteutetaan jaettua yritystä, yhteisön jäsenet sopivat siitä keskenään ja ottavat vastavuoroisesti vastuuta. Yhteisen hankkeen toteuttaminen edellyttää sitoutumista. Vastavuoroiseen toimintaan sitoutuminen tarkoittaa sitä, että yhteisön jäsenet tekevät asioita yhdessä yhteisten käytäntöjen mukaan. Vaikka joku jäsen ei olisikaan vuorovaikutuksessa muiden kanssa, yhteiset käytännöt sitovat silti jäseniä toisiinsa. Käytännön yhteisö tuottaa myös jatkuvasti yhteisesti jaettavaa välineistöä, esimerkiksi erilaisia tarinoita ja käsitteitä. (Wenger 1998, 72–85.)

Kuva. Wengerin (1998) käytännön yhteisön osatekijät, suomentanut Hakkarainen (2000, 88).

Käytännön yhteisön prosesseissa tapahtuu vuorovaikutuksessa myös sosiaalista oppimista. Banduran (1977) mallin mukaan vuorovaikutuksen näkökulmasta sosiaalista oppimista tapahtuu silloin, kun yhteisössä käyttäytyminen, yksilö ja hänen ominaisuutensa ja ympäristötekijät ovat keskenään vastavuoroisessa prosessissa, jossa nämä tekijät muokkaavat toisiaan. Yksilö siis suhteuttaa osana yhteisöä omaa toimintaansa ympäristön vaatimuksiin ja käyttäytyy sen mukaisesti. Prosessi on jatkuvaa ja vastavuoroista.

Kun mietitään faniyhteisönä toimivaa perhettä, se on paitsi primaariryhmä myöskin käytännön yhteisö. Hevisaurus-faniuden kontekstissa tuotettavat faniaktiiviteettimuodot ovat samalla käytännön yhteisön vuorovaikutteista toimintaa, joka rakentaa yhteisöä ja sen yhteisöllisyyttä. Tässä vuorovaikutuksessa tapahtuu myös sosiaalista oppimista, kun yhteisö ja sen jäsenet yksilöinä muokkaavat toisiaan vaikuttaen samalla koko yhteisön käyttäytymiseen. Yhteisössä opittu käyttäytyminen puolestaan vaikuttaa yhteisön jäseniin, jotka taas puolestaan suhteessa yhteisöönsä muokkaavat yhteisön käyttäytymistä. Hevisaurus-fanius on perheessä jaettu yritys, johon kytkeytyvät yhteiset

Hevisauruksesta pitämisen ja sen fanittamisen tunteet. Erilaiset yhdessä tehtävät faniaktiiviteettimuodot ovat perheenjäsenten välillä vastavuoroista toimintaa, joka pohjautuu osittain valmiiseen ja osittain itse tuotettavaan jaettuun välineistöön, johon kuuluvat muiden muassa Hevisauruksen ympärille rakentuva tarina, ostetut ja itse tehdyt fanituotteet ja Hevisaurus-faniuden kontekstiin kuuluva käsitteistö.

Perheessä Hevisaurus-faniyhteisönä tapahtuu oppimista, joka on luonnollinen ja jatkuva osa yhteisöön kuuluvien jäsenten faniutta ja muuta elämää. Sosiaalinen oppiminen on vastavuoroinen prosessi perheyhteisöön kuulumisen ja Hevisaurus-faniudesta nousevien konkreettisten asioiden välillä. Kokemukset muokkaavat yhteisön jäsenten identiteettiä, mikä puolestaan heijastuu käytäntöihin yhteisössä. Sosiaalisen oppimisen lähtökohta on siis yhteisöön osallistuminen ja sitoutuminen. (Ks. Wenger 1998, 72–85.)

3 TUTKIMUKSEN KULKU

3.1 Tutkimusongelma

Tämän tutkimuksen tarkoituksena on selvittää, miten Hevisaurus-fanius rakentaa perheen yhteisyyttä. Faniutta ja sen ilmenemistä tarkastellaan perheenjäsenten välisessä vuorovaikutuksessa yhteisöllisyyden rakentajana. Lähtökohtaisesti fanius eri ilmenemismuotoineen nähdään diskurssina, joka koostuu erilaisista sosiaalisen toiminnan muodoista. Yksittäinen sosiaalisen toiminnan muoto saattaa olla kirjoitettua, puhuttua, viitottua, piirrettyä tai esimerkiksi valokuvattua (Pietikäinen & Mäntynen 2009, 25.) Yhteisöllisyyttä tarkastellaan Lehtosta (1990) mukailten empiirisestä näkökulmasta. Perheyhteisö ymmärretään primaariryhmäksi, jossa keskenään vuorovaikutuksessa olevat jäsenet oppivat toimintatapoja, taitoja ja ajattelun tapoja (Antikainen, Rinne & Koski 2006, 18.)

Tutkimuksessa etsitään vastauksia seuraaviin kysymyksiin:

Miten Hevisaurus-faniutta tuotetaan perheessä?

Yhdistääkö Hevisaurus-fanius perheenjäseniä? Jos yhdistää, millä tavalla se yhdistää?

Yhdistääkö Hevisaurus-fanius perheitä? Jos yhdistää, millä tavalla se yhdistää?

Mitä vertauskuvallisia yhteisyyden merkkejä Hevisaurus-perheille faniuden myötä muodostuu?

3.2 Diskurssianalyysi tutkimuksen viitekehystenä

Diskurssi-sana juontaa juurensa 'puhetta', 'esitelmää', 'juttelua' ja 'jaarittelua'

tarkoittavasta ranskan sanasta discours. 1960- ja 1970-luvuilla eri tieteenalojen uudistuessa sana sai teoreettisen merkityksen. Tuolloin alettiin kiinnittää huomiota kielen ja yhteiskunnan väliseen suhteeseen keskittymällä eri yhteisöihin, niihin kuuluviin ihmisiin ja erityisesti näiden parissa tapahtuvaan kielenkäyttöön. Tätä muutosta kutsutaan usein kielelliseksi käänteeksi ja tuona kyseisenä aikana diskurssintutkimuksen uranuurtajina toimineiden teoreetikkojen Michel Foucault'n, Dell Hymesin, M. A. K. Hallidayn ja Pierre Bourdieun vaikutukset näkyvät yhä diskurssintutkimuksessa. (Pietikäinen & Mäntynen 2009, 23–24.)

Diskurssintutkimuksessa vallitsee funktionaalinen lähestymistapa kieleen, eli kielen toimintaa tutkitaan sosiaalisen vuorovaikutuksen välineenä. Kieli on siis yhteisöllinen järjestelmä, joka on sidoksissa kontekstiin. Funktionaalisessa tutkimuksessa huomio kiinnittyy kielen käyttöön, sen merkityksiin ja funktioihin ja samalla sen variaatioihin. Funktionaalisessa tutkimuksessa selvitetään, miten merkityksiä tuotetaan kielen avulla. (Luukka 2000.)

Funktionaalinen kielikäsitys voidaan jakaa kahteen suuntaukseen: interaktionaaliseen ja konstruktionistiseen. Interaktionaalisessa suuntauksessa kuvataan vuorovaikutusta tietyssä tilanteessa osallistujien ehdoilla, ja konstruktionistisessa suuntauksessa analysoidaan diskurssia osana laajempaa sosiaalista kontekstia. (Luukka 2000.) Tässä tutkimuksessa diskurssi käsitetään nimenomaan interaktionaalisesti, koska toisiinsa kietoutuneet kielenkäyttö ja toiminta rakentavat fanittamisen yhteisöllisyyttä monitasoisena ja jatkuvana prosessina perheyhteisössä. Fanisuus prosessina on perheen yhteisyyden merkki, kun fanisuus yhdistää perheenjäseniä niin ajatusten kuin yhteisten toimien ja yhdessä olemisen tasollakin.

Teoreettista diskurssi-käsitettä ei voi määritellä yksiselitteisesti tai tyhjentävästi. Tutkijan on aina perustellusti valittava, mitä diskurssilla milloinkin tarkoittaa, sillä diskurssin merkitys ei ole pysyvä. Yleisesti kuitenkin diskurssi-käsitteen käytön yhteydessä kieli nähdään sosiaalisena toimintana ja todellisuutta rakentavana monikäyttöisenä resurssina, jolla voi olla erilaisia seurauksia. (Pietikäinen & Mäntynen 2009, 26.) Kyseessä on siis sellainen sosiaalisen vuorovaikutuksen ja muun merkitysvälitteisen toiminnan tutkimus, jossa analysoidaan sitä, miten sosiaalista

todellisuutta tuotetaan erilaisissa käytännöissä, eli kielenkäyttö ei ole kuvaus todellisuudesta, vaan se on osa todellisuutta itseään (Jokinen, Juhila & Suoninen 2004, 9). Tutkimuksessa sosiaalinen todellisuus on sekä analyysin kohde että sen tuote (Dant 1991, 228).

Diskurssintutkimuksen peruslähtökohta on sosiaalinen konstruktivismi, sillä tarkoituksena on selvittää sosiaalisen todellisuuden ja merkitysten rakentumista. Yhteisöjen käyttämä kieli järjestäytyy paitsi kielioppisääntöjen myös diskursiivisten ja sosiaalisten normien, arvojen ja sääntöjen mukaan, ja samalla se uudistuu jatkuvasti. Se voidaan nähdä viestinnän välineenä, maailman kuvaajana ja sosiaalisten suhteiden ja identiteetin luojana, joka kokoaa ihmiset yhteisöksi ja sen jäseniksi. Kokonaisuudessaan kielenkäyttö on siis sosiaalista ja tilannesidonnaista toimintaa, jossa maailmaa merkityksellistetään. (Pietikäinen & Mäntynen 2009, 12–15.) Diskurssianalyysi siis tarkastelee kaikkea kielenkäyttöä tekemisenä (Suoninen 1999, 19).

Diskurssintutkimuksessa selvitetään todellisuuden, maailman ja tilanteisen toiminnan välistä suhdetta. Diskurssintutkimuksessa sosiaalinen toiminta nähdään myös kielellisenä toimintana, siinä painotetaan kielenkäytöllä olevan reunaehtoja, normeja ja seurauksia ja siinä korostetaan kielenkäytön tilanteen merkitystä. (Pietikäinen & Mäntynen 2009, 15–22.)

Kieli, niin puheena kuin toimintanakin, toimii ja sitä käytetään eri tilanteissa eri tavoin, joten yksittäisen sanan, ilmaisun, tekstin tai diskurssin merkitys voi vaihdella, eli se on kontekstisidonnainen ja dynaaminen. Kielenkäytön tutkiminen kontekstissaan edellyttää myös kontekstin tutkimista ja rajaamista. Kontekstin monenlaisilla merkityksillä kuvataan kaikkia niitä tekijöitä, jotka vaikuttavat merkityksen tuottamiseen sekä mahdollistavat ja rajaavat sen käyttämistä ja tulkitsemista. (Mts. 28–30.)

Yksi keskeinen kontekstin käsite on tilannekonteksti. Sillä tarkoitetaan välitöntä sosiaalista tilannetta, jossa kielenkäyttö tapahtuu, ja siihen liittyvät myös toimijoiden roolit ja fyysinen tai sähköinen ympäristö. Tilannekontekstin määrittelyn avulla tutkija pääsee selvittämään tutkittavaa tilannetta ja sen diskursiivista toimintaa, kuten esimerkiksi tilanteisten toimijuuksien rakentumista. Taustalla vaikuttaa asetelma, jossa

sosiaalinen toiminta säätelee sekä kielenkäyttöä että kielenkäyttäjien toimijuutta ja päinvastoin. (Mts. 31–32.) Mikrotasaisen tilannekontekstin vastakohta on makrotason sosiokulttuurinen konteksti. Se tarkoittaa laajaa sosiaalista, kulttuurista ja yhteiskunnallista toimintaympäristöä, johon esimerkiksi Hevisaurus-fanius ilmiönä lukeutuu. Se sisältää kielenkäyttöä ympäröivän kulttuurisen, historiallisen ja sosiaalisen tilanteen ja käytänteet. (Mts. 36.)

Tässä tutkimuksessa diskursiivinen näkökulma konkretisoituu, kun perheen yhteisyyttä ja yhteisöllisyyttä rakennetaan Hevisaurus-faniuden puitteissa. Faniuden tuottaminen ja faniaktiiviteettien toteuttaminen ovat sosiaalista toimintaa, joka säätelee perheyhteisön kielenkäyttöä ja perheenjäsenten käyttäytymistä. Samalla perheenjäsenet yksilöinä muokkaavat yhteisiä faniaktiiviteetteja. Sosiaalinen toiminta faniaktiiviteettien muodossa ja perheyhteisön jäsenet ovat jatkuvassa vuorovaikutussuhteessa.

3.3 Tutkimuksen luonne ja lähestymistapa

Tutkimus toteutettiin kvalitatiivisena. Tutkimusstrategisesta näkökulmasta tarkasteltuna se oli etnografinen tapaustutkimus, sillä ennen tutkimuksen tekemistä olin ollut sekä fyysisesti että henkisesti läsnä Hevisauruksesta kiinnostuneiden ihmisten parissa ja olin tarkastellut noin vuoden ajan yhtyeen menestyksen kehitystä ja lähipiirini kasvavaa intoa yhtyettä kohtaan. Taustatyöni oli siis alkanut jo kauan ennen kuin edes päätin tutkia Hevisaurus-faniutta perheen yhteisyyden merkinä.

Omat havaintoni ja asiaan paneutuminen mahdollistivat sen, että pystyin ymmärtämään fanikulttuuria ja käyttäytymistä konserteissa. Koko tutkimus perustui havainnoilleni siitä, että Hevisauruksesta oli useimmiten kiinnostunut yksittäisten henkilöiden sijaan kokonaisia perheitä tai joitakuuta perheenjäseniä. Tämän vuoksi minun oli myös melko helppo saada mukavuusotannon luonteen mukaisesti vastaajat kyselyyni. Pyrkimyksenäni oli siis tutkia perheiden Hevisaurus-faniutta perheen yhteisyyttä ilmentävänä tekijänä. Etnografialle tyypillisesti pyrin kuvaamaan yhteisöä ja kulttuuria niin, että aineiston tuotanto, analyysi, tulkinta ja teoretisointi kulkevat tutkimuksen aikana käsi kädessä aivan alusta asti. (Lappalainen 2007.)

3.4 Tutkimusaineisto

3.4.1 Aineistonkeruu

Tutkimusaineisto kerättiin kaksivaiheisesti. Ensimmäisessä vaiheessa kymmenellä perheellä teetettiin kysely, jonka tuloksia toisen vaiheen teemahaastatteluilta syvennettiin.

Kohdejoukon valintaa voidaan nimittää mukavuusotannaksi (convenience sampling), sillä kyselyyn vastanneista perheistä osan tunsin henkilökohtaisesti ja osa oli joidenkin tuntemieni ihmisten tuttavina. Kyselyaineisto oli melko helposti saatavilla. Mukavuusotannassa on usein ongelmana se, että valittaessa helpoimmin saatavilla oleva kohdejoukko, voidaan tietää otannan sopivan populaatioon, mutta sen edustavuutta ei voida taata. (Plumb & Spyridakis, 1992; Robson, C. 1997.) Aineisto oli kuitenkin pro gradu -tutkielman vaatimusten mukaan järkevällä tavalla kerättävissä, ja siitä voidaan tulkita tuloksia tämän tutkimuksen otantaan liittyen.

Kyselylomakeaineisto kerättiin joulukuun 2010 ja tammikuun 2011 aikana Pirkanmaalla ja Keski-Suomessa. Kyselylomake (ks. liite) toimitettiin 10 lapsiperheelle, joiden tutkijana tiesin käyneen yhdessä tai useammassa Hevisauruksen konsertissa. Perheistä kahdeksan oli kaksilapsisia, yksi oli kolmilapsinen ja yksi yksilapsinen. Jokaisessa perheessä oli kaksi aikuista. Perheissä oli siis yhteensä 20 lasta ja 20 aikuista. Kyselyssä selvitettiin myös lasten iät. Nuorin perheiden lapsista oli neljä kuukautta ja vanhin 14 vuotta vanha. Kahta poikkeusta lukuun ottamatta lasten iät oli ilmoitettu tasavuosina. Toinen poikkeuksista oli ”4 kuukautta” ja toinen ”6,5 vuotta”. Neljän kuukauden ikä muutettiin tilastotietoihin nollassa vuodeksi ja 6,5 vuotta kuudeksi vuodeksi sen mukaan, kuinka monta täyttä vuotta lapsi oli ehtinyt täyttää. Näin lasten ikävuosien moodi oli 8, mediaani 6 ja keskiarvo 5,9. Otoksen perusteella Hevisaurus-faniutta ilmeni siis lapsiperheissä, joissa lapset olivat esi- ja alkuopetusikäisiä. Tämä kuvastaa tutkimusaineiston kohdentumista ja tukee Aamulehden Valo-liitteessä esitettyä näkemystä, jonka mukaan Hevisaurus puhuttelee erityisesti esi- ja alkuopetusikäisiä lapsia (Aamulehti 29.10.2010).

Tutkimusaineisto kerättiin kontrolloidusti. Viidessä tapauksessa oli kyseessä informoitu kysely (Hirsjärvi, Remes & Sajavaara 2004, 185–186; Uusitalo 1995, 91), sillä jaoin kyselylomakkeet henkilökohtaisesti vastaajille, kerroin tutkimukseni tarkoituksesta ja vastasin kyselyyn osallistuneiden henkilöiden esittämiin tutkimusta koskeviin kysymyksiin. Lopuissa tapauksissa eli viidessä oli kyseessä henkilökohtaisesti tarkistettu kysely (Hirsjärvi ym. 2004, 186), sillä olin toimittanut kyselylomakkeet perille tuntemani henkilön välityksellä. Näistä yhdessä tapauksessa pyysin kyselyyn vastannutta perhettä täydentämään yhden vaillinaisesti täytetyn vastauksen.

Kyselylomakkeessa (ks. liite) oli yhteensä 12 kysymystä. Kysymykset 2–4, 8–10 ja 12 olivat monivalintakysymyksiä, jotka olivat osittain strukturoitujen ja avointen kysymysten välimuotoja monipuolisempien vastausmahdollisuuksien vuoksi. Kysymykset 1, 5–7 ja 11 olivat avoimia. Kyselyyn oli yleisesti vastattu huolellisesti, ja joissakin tapauksissa vastauslomakkeeseen oli oma-aloitteisesti täsmennetty kysytyjä tietoja konkreettisilla esimerkeillä. Kyselylomake oli suunniteltu ja laadittu huolellisesti, joten sen pilotointia ei koettu tarpeelliseksi. Onnistunut aineistonkeruu ja saadut vastaukset vahvistivat pilotoinnin tarpeettomuuden.

Tutkimusaineiston keräämisen toisessa vaiheessa haastateltiin kolmea kyselyyn aiemmin vastannutta perhettä. Haastatteluun valittiin kyselylomakkeiden perusteella kolme faniaktiiviteettitasoltaan aktiivisinta perhettä. Näissä perheissä faniaktiiviteetit olivat monipuolisempia ja faniutta koettiin voimakkaammin kuin muissa kyselyyn vastanneissa perheissä. Lisäksi kyselyn perusteella haastatteluun valitut perheet tuottivat toisiinsa nähden hieman eri tavoin faniutta. Haastattelut toteutettiin toukokuussa 2011, joten kyselyyn osallistumisen ja haastatteluiden välillä oli kulunut aikaa 5–6 kuukautta.

Haastattelumuodoksi valittiin teemahaastattelu. Yleisesti ottaen haastattelu voidaan määritellä niin, että se on keskustelu, jolla on ennalta päätetty tarkoitus (Hirsjärvi & Hurme 2001, 42). Eri tutkimushaastattelun lajeista teemahaastattelu oli tämän tutkimuksen kannalta järkevin valinta, sillä teemahaastattelussa huomio kohdennetaan tiettyihin teemoihin, joista keskustellaan (mts. 47–48). Tässä tutkimuksessa haastatteluun valitut teemat oli jo alustavasti suunniteltu kyselyä laadittaessa, mutta lopullisesti ne valittiin haastatteluun kyselytulosten perusteella niitä tarkentamaan.

Teemahaastattelu oli tutkimuksen kannalta sopiva siksi, että haastateltavina oli lapsiperheitä, joten haastattelutilanteet olivat eläviä, kun lapset saivat mahdollisuuden osallistua tai olla osallistumatta vanhempien mukana haastatteluun. Kaikista kolmesta perheestä lapset olivat haastattelussa mukana ainakin osan ajasta.

Teemahaastattelun luonteen mukaisesti jokaisessa haastattelussa käsiteltiin kaikille yhteisiä teemoja, mutta haastattelun painopisteet määräytyivät itse haastattelun aikana. Tällaisen puolistrukturoidun teemahaastattelun tekeminen edellyttää tekijältä huolellista aihepiiriin tutustumista ja haastateltavien tilanteen tuntemista, jotta elävässä haastattelutilanteessa fokuksen säilyttäminen ennalta suunnitelluissa teemoissa on mahdollista. (Hirsjärvi & Hurme 2001, 47–48; Saaranen-Kauppinen & Puusniekka, 2006.) Tämän tutkimuksen haastatteluissa onnistuttiin syventämään kyselylomakkeessa esiin nousseita teemoja. Niistä oli mahdollista hahmottaa joitakin perhekohtaisia Hevisaurus-faniuden kulmakiviä.

3.4.2 Aineiston käsittely ja analysointi

Kyselylomakkeilla kerätystä aineistosta luotiin tekstitiedosto, johon kirjoitettiin jokainen vastaus teemoittain niin, että jokaisesta kysymyksestä tuli oma lukunsa. Kysymykset oli jaettu kyselylomaketta jo suunniteltaessa siten, että niistä saattoi muodostaa kolme pääteemaa, jotka olivat taustatiedot, faniuden yhteisöllisyys ja faniaktiiviteetti.

Kun jokainen lomake vastauksineen oli raportoitu, kysymyskohtaiset vastaukset luokiteltiin vastausten sisältöjen mukaan osakokonaisuuksiksi. Näistä osakokonaisuuksista oli mahdollista tulkita uusia kokonaisuuksia, joiden perusteella aineiston syventämistä varten valittiin haastateltavaksi kolme perhettä. Teemahaastatteluissa toimivat pohjana sekä kyselystä saadut yleiset tulokset että kunkin perheen itse täyttämä kyselylomake. Haastattelut äänitettiin, litteroitiin ja haastattelussa esiin nousseet asiakokonaisuudet luokiteltiin ennalta suunniteltujen teemojen mukaisesti. Teemahaastatteluilla pyrittiin saamaan kyselytulosten tueksi mahdollisimman konkreettisia esimerkkejä ja kuvauksia faniuden ilmenemisestä perheiden arjessa.

4 TUTKIMUKSEN TULOKSET

4.1 Hevisaurus-faniuden luonne

4.1.1 Media ja ”puskaradio” tiedonlähteinä

Kyselyyn vastanneet perheet olivat kuulleet ensimmäisen kerran Hevisauruksesta monista eri lähteistä. Jotkut perheet olivat vastanneet ensimmäisiksi tietolähteikseen useita lähteitä, ja ne huomioitiin tulosten käsittelyn yhteydessä muiden mainintojen kesken tasavertaisina. Ensisijainen tiedonlähde oli media neljän Internet-, kolmen televisio- ja kahden lehtimaininnan perusteella. Toinen tärkeä tiedonlähde oli niin kutsuttu puskaradio. Puolet perheistä oli kuullut yhtyeestä ensimmäisen kerran tuttavilta ja sukulaisilta, kuten lasten hoitopaikan tovereilta, vanhempien työtovereilta ja lasten serkuilta.

4.1.2 Kolme syytä Hevisaurus-faniudelle

Syitä Hevisauruksesta pitämiseen ja sen fanittamiseen oli useita. Kyselyn vastauksista esiin nousi kolme pääteemaa, jotka ovat musiikin luonne, koko perhettä puhutteleva laadukkuus ja sanoitukset.

Kahdeksassa perheessä Hevisauruksesta pitämistä tai sen fanittamista perusteltiin musiikkiin liittyvillä seikoilla. Musiikin sanottiin olevan hyvää, laadukasta ja/tai hauskaa. Kuvailujen yhteydessä oli käytetty termiä ”lastenmusiikki”. Myös sointiväriä (eli ”soundeja”) keuhuttiin. Lisäksi hevimusiikkia korostettiin genrenä ja Hevisauruksen musiikkia kuvailtiin ”mukaansa tempaavaksi”.

Myös Hevisaurukseen kokonaisuutena liittyvää laadukkuutta arvostettiin. Kuudessa lomakkeessa laatuun liitettiin asioita, joita olivat muun muassa lasten ja aikuisten ottaminen kohdeyleisöksi tasavertaisina, ja se, että lasta ei aliarvioida kuuntelijana.

Lisäksi vastauksissa kerrottiin, että ”isot miehet, jotka ovat ammattilaisia, haluavat tehdä lapsille elämyksiä ja soittaa oman genrensä musiikkia lapsille” ja hevimusiikkia soitetaan lasten ehdoilla. Ikään kuin kaiken tämän tiivistyksenä vastausten joukossa oli kommentti ”se (Hevisaurus) on vaan niin hyvä”.

Hevisauruksen sanoitukset koskettivat sekä lapsia että aikuisia. Kymmenestä lomakkeesta kolmessa Hevisauruksesta pitämisen ja/tai sen fanittamisen perusteluiden osana olivat sanoitukset. Sanoituksia luonnehdittiin hyviksi, hauskoiksi ja näppäriksi. Kolmen pääteeman lisäksi Hevisauruksesta pitämisen ja/tai sen fanittamisen perusteluissa esiin nousivat hienot hahmot ja Hevisaurus-faniuteen liittyvä perheen yhdessäolo.

4.2 Hevisaurus-faniuden tuottama yhteisöllisyys

4.2.1 Hevisaurus-fanius ja yhteisyyden kokeminen

Kymmenestä perheestä yhdeksässä koko perhe tai koko perhe yhtä perheenjäsentä lukuun ottamatta piti Hevisauruksesta. Viidessä perheessä kaikki perheenjäsenet pitivät Hevisauruksesta ja eräässä perheessä myös kummisetä piti yhtyeestä. Joissakin perheissä koko muu perhe yhtä lasta lukuun ottamatta piti Hevisauruksesta. Tämä selittynee sillä, että kyseiset lapset olivat vielä liian nuoria, vauvaikäisiä, tai murrosiässä, joten Hevisauruksen tilalla oli muita kiinnostuksenkohteita.

Jokaisessa kyselyyn vastanneessa perheessä vähintään yksi lapsista tunsi olevansa Hevisaurus-fani. (Yhdessä perheessä oli vain yksi lapsi.) Jossakin perheessä myös perheen kummisetä oli fani. Perheissä vanhemmatkin kokivat olevansa faneja, sillä puolesta perheistä isä/isäpuoli tai äiti/äitipuoli oli omasta mielestään fani. Eräässä perheessä molemmat vanhemmat olivat omasta mielestään faneja, ja yhdessä perheessä kaikki perheenjäsenet olivat omasta mielestään faneja. Perheitä, joiden jäsenistä vain yksi oli omasta mielestään Hevisaurus-fani, oli yhteensä kaksi, joten yleisesti fanius voitiin tulkita jaetuksi tunteeksi joidenkin tai kaikkien perheenjäsenten kesken. Fanius oli siis osa perheen yhteisyyttä ja sen myötä tärkeä osa yhteisöllisyyden rakentumista.

Perheiden sisäisen faniuden jakamisen lisäksi faniutta ja yhteisyyttä jaettiin tuttavien ja sukulaisten kesken. Perheet muodostivat Hevisaurusta fanittavia verkostoja, sillä kymmenestä perheestä yhdeksällä oli tuttavapiirissään tai sukulaisissaan useita perheitä, jotka fanittavat Hevisaurusta. Voidaan siis todeta, että 9/10 tutkimukseen osallistuneesta perheestä koki Hevisaurus-faniuden myötä yhteisyyttä tuttavien ja sukulaisten kanssa.

4.2.2 Faniaktiviteetit rakentavat yhteisyyttä ja yhteisöllisyyttä

Hevisaurus-fanius ja tieto yhtyeen olemassaolosta näyttää leviävän niin sanotun puskaradion välityksellä, sillä kaikista kymmenestä perheestä joku tai jotkut olivat kertoneet Hevisauruksesta sukulaisille ja/tai tutuille. Perheen yhteisestä faniuden kohteesta kertominen muille oli yleisin perheenjäsenien yhteisyyttä rakentava faniaktiviteettimuoto.

Hevisauruksen Internet-sivut olivat perheissä suosittuja, sillä kymmenestä perheestä kahdeksasta jotkut tai kaikki jäsenet olivat tutustuneet niihin. Jokaisesta perheestä isä/isäpuoli ja yksi tai useampi lapsi olivat vierailleet Hevisauruksen Internet-sivuilla. Vain muutamassa perheessä äiti/äitipuoli oli käynyt Internet-sivuilla, joten sivustolla vierailu yhdisti useimmiten perheen isää/isäpuolta ja yhtä tai useampaa lasta.

Hevisauruksen musiikkivideoiden katseleminen Internetissä oli toimintana samankaltaista kuin Hevisauruksen Internet-sivuilla vieraileminen. Kymmenestä perheestä kahdeksasta joku tai jotkut perheenjäsenistä olivat katselleet Internetistä Hevisauruksen musiikkivideoita. Useimmiten perheenjäsenistä yksi tai useampi lapsi ja perheen isä/isäpuoli katselivat musiikkivideoita, joten Hevisauruksen Internet-sivuilla vierailemisen tapaan tämä aktiviteetti yhdisti nimenomaan perheiden isiä/isäpuolia ja lapsia. Näiden faniaktiviteettien samankaltaisuutta selittänee se, että Hevisauruksen Internet-sivuilla on mahdollista katsella musiikkivideoita.

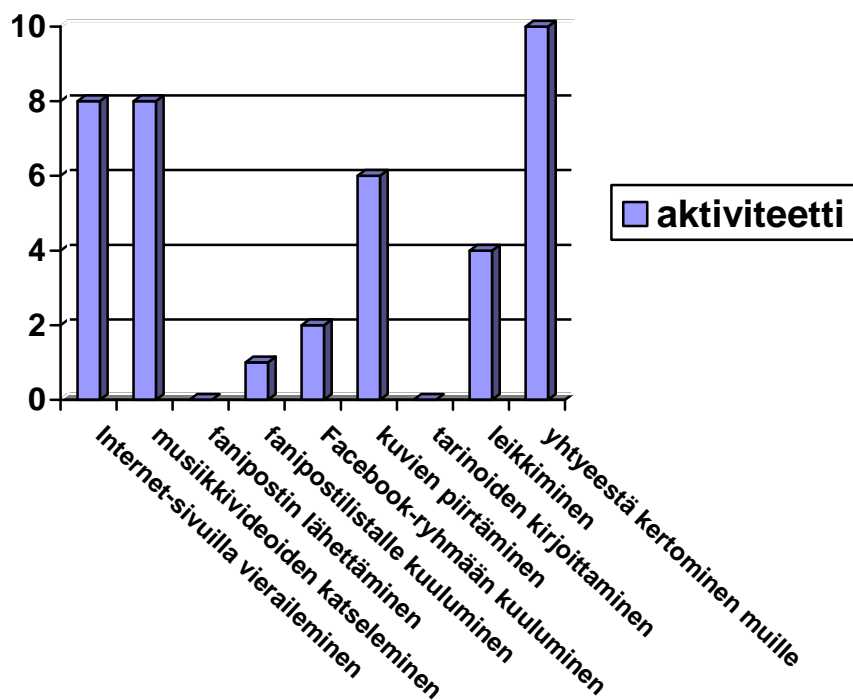
Kuvien piirtäminen Hevisauruksesta oli lähinnä vain lasten faniaktiviteetti. Kuudessa kuvia piirtäneessä perheessä yksikään vanhempi ei ollut piirtänyt kuvia. Vain kummitäti ja kummisetä olivat joissakin tapauksissa piirtäneet yhdessä lasten kanssa kuvia. Vaikka Hevisaurus-aiheisia kuvia piirrettiinkin yli puolessa perheistä, se yhdisti lapsia

keskenään vain joissakin perheissä. Yleisesti voidaan todeta, että yhteisyyden jakaminen kuvia piirtämällä jäi vähäiseksi.

Neljässä perheessä oli leikitty Hevisaurus-aiheisia leikkejä. Kaksi perheistä oli kirjoittanut lomakkeeseen kuvauksen leikin kulusta. Toisessa perheessä ”4-vuotias lapsi pukeutuu Komppi Mompiksi (eli yhtyeen rumpaliksi) laittamalla esiliinan selkään ja soittaa rumpuja. 4-vuotias lapsi leikkii puhuvaa Komppi Momppia.” ja toisessa perheessä ”lapset esittävät oman Hevisaurus-konsertin, jossa vanhemmat ja isovanhemmat ovat yleisönä”. Lisäksi yhden perheen jäsenet soittavat ja laulavat Hevisauruksen musiikin mukana ”autossa tai missä vaan” ja samassa perheessä kuunnellaan iltaisin ennen nukkumaanmenoa Hevisauruksen Viimeinen mammutti -kappale. Hevisaurus-aiheiset leikit yhdistivät siis neljässä perheessä kaksilapsisten perheiden molempia lapsia ja kolmilapsisen perheen kahta lasta. Näiden neljän perheen leikkivien lasten ikäerot vaihtelivat kahdesta neljään vuoteen, joten pienet ikäerot olivat saattaneet helpottaa yhteisen leikin syntyä.

Hevisauruksen Facebook-ryhmään tai fanisähköpostilistalle kuuluminen ei ollut kovin suosittua. Vain kahdesta perheestä äiti oli liittynyt Hevisauruksen Facebook-ryhmään ja yhden perheen äiti oli liittynyt Hevisauruksen Saurusarmeija-fanisähköpostilistalle. Näihin ryhmiin kuuluminen ei siis sellaisenaan yhdistänyt perheenjäseniä keskenään. Kyselyyn osallistuneiden perheiden jäsenistä kukaan ei ollut lähettänyt Hevisaurukselle fanipostia eikä kirjoittanut Hevisaurus-aiheisia tarinoita.

Yhteenvetona voidaan todeta, että sähköisten viestimien parissa tapahtuvista faniaktiiviteeteista Hevisauruksen Internet-sivuilla vierailu ja musiikkivideoiden katselu Internetissä yhdistivät perheiden isiä/isäpuolia ja lapsia. Perheenjäsenten yhteisyyttä rakensi myös yhteisestä faniuden kohteesta kertominen muille ihmisille ja perheissä lasten yhteisöllisyyttä ja yhteisyyttä rakennettiin Hevisaurus-aiheisilla leikeillä ja jossakin määrin kuvien piirtämisellä. Sen sijaan fanisähköpostilistalle ja Facebook-ryhmään kuuluminen eivät yhdistäneet perheiden jäseniä keskenään.

Kuvio 1. Perheiden faniaktiviteetit (n = 10)

Kymmenestä kyselyyn vastanneesta perheestä kaikki olivat käyneet vähintään yhdessä Hevisauruksen konsertissa, ja näistä perheistä seitsemän oli käynyt vähintään kahdessa konsertissa. Perheistä neljä oli käynyt kahdessa konsertissa, kolme kolmessa ja kolme yhdessä konsertissa. Jokaisesta perheestä konserteissa oli käynyt vähintään yksi perheen lapsista ja ainakin yksi aikuinen. Toisaalta vain kahdesta perheestä kaikki perheenjäsenet olivat käyneet Hevisauruksen konserteissa.

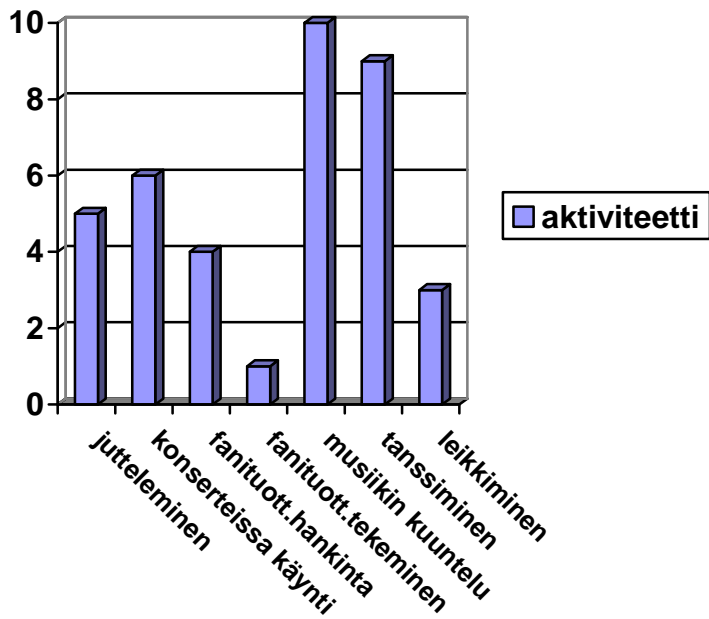
Fanituotteet olivat Hevisaurus-faniuden näkyvä merkki perheissä. Kymmenestä kyselyyn vastanneesta perheestä yhdeksällä oli itse tehtyjä ja/tai ostettuja fanituotteita. Näistä neljällä perheellä oli pelkästään ostettuja fanituotteita ja viidellä oli sekä ostettuja että itse tehtyjä fanituotteita. Ostetuista fanituotteista yleisimpiä olivat cd-levyt ja vaatteet. Kahdeksalla perheellä kymmenestä oli yksi tai useampia cd-levyjä. Näistä yksi perhe oli cd-levyjen lisäksi ostanut kaksi levyllistä Hevisauruksen musiikkia Internet-kaupasta. Samoilla perheillä oli myös yksi tai useampi Hevisaurus-vaatekappale, joista oli mainittu paidat, mekko ja vauvan body. Seitsemässä perheessä oli Hevisaurus-aiheisia asusteita, joita olivat lasten tatuoinnit (neljällä perheellä), kaulanauhassa olevat

VIP-kortit (kolmella perheellä), lippalakki (yhdellä perheellä) ja Hevisaurus-kynnet (yhdellä perheellä). Lisäksi kolmella perheellä oli ostettu juliste.

Itse tehtyjä fanituotteita löytyi viideltä perheeltä. Kahdella perheellä oli Hevisauruksen konserteista valokuvia ja näistä toisella oli myös videoita. Kahdella muulla perheellä oli itse tehty juliste. Yhdellä perheellä oli Hevisaurus-aiheisia piirroksia. Itse tehtyjä fanituotteita omistavilta perheiltä löytyi myös ostettuja fanituotteita. Kymmenestä kyselyyn vastanneesta perheestä yhdellä ei ollut mitään fanituotteita. Tämän tutkimuksen perheillä fanituotteet olivat siis yleisesti osa Hevisaurus-faniutta ja merkki faniudesta

Perheet tuottivat faniutta paitsi perheenjäsenten kesken myös yhdessä sukulaisten ja tuttavien kanssa faniaktiiviteettien muodossa. Yleisimpiä perheiden yhteisiä toimia olivat Hevisauruksen kuunteleminen ja musiikin mukana tanssiminen. Myös yhteinen konserteissa käyminen oli yleistä, sillä yli puolessa perheistä joku tai jotkut jäsenistä olivat käyneet yhdessä tuttaviansa kanssa Hevisauruksen konserteissa. Lisäksi ajatusten vaihtaminen yhtyeestä oli melko yleistä. Myös fanituotteita hankittiin yhteisesti jonkin verran, mutta niiden tekeminen ja Hevisaurus-aiheisten leikkien leikkiminen yhdessä tuttavien kanssa jäivät vähäisiksi.

Kuvio 2. Perheiden faniaktiviteetit tuttavien ja sukulaisten kesken (n = 10)

4.3 Perheiden erilaiset fanikulttuurit

4.3.1 Konserttikäynnit ja leikit teemahaastatteluissa

Teemahaastatteluissa avattiin faniaktiviteetteja pääasiassa konserttikäyntien ja leikkien tarkentamisella, sillä haastateltujen perheiden kyselylomakevastauksissa näitä teemoja oli korostettu muun muassa kuvaamalla leikkejä ja merkitsemällä kaksi tai kolme konserttikäyntiä. Lisäksi kaikista kyselylomakevastauksista löytyi yhdeksi fanittamisen pääsyyksi Hevisauruksen kokonaisvaltainen laadukkuus, joten senkin vuoksi konserteissa käymistä oli syytä konkretisoida ja kuvata sitä, miten perheet toimivat laadukkaassa faniuden kontekstissa.

Haastattelujen kaksi selkeää pääteemaa mahdollisti sen, että keskellä lapsiperheiden arkea tehdyt haastattelut kestivät 30–40 minuuttia niin, että lapsetkin jaksoivat osallistua mahdollisimman paljon haastattelutilanteisiin. Haastattelut tehtiin haastateltavien perheiden kodeissa siten, että kaikki perheenjäsenet olivat haastattelutilanteissa läsnä.

Teemahaastattelujen tulokset on avattu seuraavassa perhekohtaisesti.

4.3.2 A-perhe: kuluttamista ja yhteisöllisyyttä

A-perhe oli jo kyselyyn osallistuessaan käynyt kolmessa Hevisauruksen konsertissa. Kyselyn jälkeen konserttikäyntejä ei ollut tullut lisää, mutta tulevalle kesälle uutta konserttikäyntiä koko perheellä naapurikuntaan oli jo suunniteltu. Perheeseen kuului isän ja äidin lisäksi ykkösluokkalainen tytär ja kakkosluokkalainen poika.

A-perhe valmistautui huolellisesti ensimmäiseen konserttikäyntiin. Ennen ensimmäistä konserttia koko perhe oli yhteisesti katsonut Internetistä, mikä Hevisaurus todellisuudessa on. Lisäksi jokaisessa konsertissa esiintyjien lavalle saapumisen aikana soineessa intronauhassa oli kerrottu Hevisaurusten fiktiivinen syntytarina, joka oli vielä selventänyt, mistä yhtyeessä oli kyse.

Konserttikäyneillä perheellä oli tietynlainen toimintamalli. Kaikkiin konsertteihin perhe oli mennyt yhdessä lasten serkkujen perheen kanssa. Jokaisella konserttipaikalla perhe oli mennyt ensin tutkimaan myynnissä olleita fanituotteita, ja kaksi kertaa perhe oli myös ostanut niitä. Kuluttaminen oli siis olennainen osa konserttikäyntejä. Ostosten jälkeen perhe oli siirtynyt esiintymislavan läheisyyteen niin, että lapset olivat olleet konserttialin etuosassa ja aikuiset olivat jääneet taakse. Näin oli toimittu siksi, että juuri ennen konsertin alkua oli äänentoistolaitteiden kautta kehoitettu yleisöä toimimaan tällä tavalla, ja kun konsertti oli alkanut, ensimmäisessä laulussa oli vielä laulettu *”hei pienimmät ja lyhyimmät, jos halua nähdä tulkaa eturiviin, ja pisimmät ja vanhemmat, olkaa hyvät jääkää takariviin, sillä kohta alkaa hevimetalshow”*. Näin siis konsertin järjestäjät olivat ohjanneet yleisöä toiminaan niin, että kaikilla oli ollut mahdollisuus nähdä esiintymislavalle.

Konsertin aikana perheen lapset olivat siis muiden lasten kanssa yleisön etuosassa ja vanhemmat takaosassa. Konsertin päätyttyä lapset ja aikuiset olivat nopeasti löytäneet toisensa, kun vanhemmat olivat takaosasta koko konsertin ajan seuranneet lastensa tekemisiä ja tienneet, missä lapset olivat. Kahden konsertin jälkeen perhe oli lähtenyt kotiin ja yhden konsertin jälkeen perhe oli mennyt ravintolaan syömään ja sen jälkeen

kotiin. Ravintolassa käyminen konkretisoi ja korosti tapahtuman erityisluonnetta.

A-perhe oli paitsi käynyt konserteissa yhdessä lasten serkkujen kanssa, myös Hevisaurus-aiheiset leikit olivat tavallisia serkkujen kanssa. Perheen ykkös- ja kakkosluokkalaiset lapset eivät oikein osanneet kuvata tarkasti, millaisia leikit olivat olleet. Yleensä kuitenkin leikit olivat alkaneet siitä, että aluksi oli yhteisesti sovittu, kuka lapsista on kukin Hevisaurus-hahmo, ja sen jälkeen oli päätetty leikki. Yhden kerran leikki oli ollut käytännössä ulkona pyöräilyä roolihahmoina. Pääsääntöisesti leikit olivat olleet lasten välisiä.

A-perheen jäsenillä oli kullakin omanlaiset roolit Hevisaurus-faniuden puitteissa. Perheen ykkösluokkalainen tytär kertoi yleensä kuuntelevansa musiikkia yksin tai yhdessä muiden perheenjäsenten tai kavereiden kanssa ja leikkivänsä Hevisaurus-aiheisiä leikkejä. Perheen kakkosluokkalainen poika kertoi yleensä tekevänsä samoja asioita kuin siskokin. Isä vieraili useimmiten Hevisauruksen Internet-sivuilla ja seuraili yhtyeen kuulumisia ja konserttikalenteria joskus yksin ja joskus yhdessä muiden perheenjäsenten kanssa. Äiti oli liittynyt Hevisauruksen Facebook-ryhmään, jonka kautta hän sai tietoonsa ja välitetyksi muulle perheelle tuoreimmat uutiset. Lisäksi molemmat vanhemmat hankkivat Internetistä perheelle musiikkia. Automatkoilla koko perheellä oli tapana yhteisesti kuunnella Hevisaurusta.

Hevisaurus oli siis koko perheen yhteinen suosikki. Perheen arjessa tämä yhteinen kiinnostus ilmeni konserttikäynteinä, fanituotteiden hankkimisena (sekä konserteista että muissakin yhteyksissä) ja yhteisöllisyytenä perheenjäsenten ja serkkujen välisten aktiviteettimuotojen muodossa.

4.3.3 B-perhe: yhteistä toimintaa ja puheenaiheita

B-perheestä molemmat lapset ja molemmat vanhemmat pitivät Hevisauruksesta ja perheen lapset ja kummisetä kokivat olevansa Hevisaurus-faneja. Lapset eli esikoululainen tytär ja kakkosluokkalainen tytär, äiti ja kummisetä olivat käyneet kahdessa Hevisauruksen konsertissa ja seuraavalle kesälle oli suunnitteilla kolmas konserttikäynti.

Haastattelussa perheen kuvailemat toiminnot konserttipaikoilla olivat lähes identtiset A-perheen kertomien toimintojen kanssa. Perheenjäsenistä edellä mainitut olivat käyneet toisessa konsertissa niin, että tuttavaperheen lapsi oli ollut mukana ja toisessa konsertissa tuttavaperheestä oli lapsen lisäksi mukana perheen äiti. Yleisön etuosassa ollessaan lapset olivat konsertin aikana kuunnelleet musiikkia, tanssineet ja laulaneet mukana, ja jutelleet Hevisauruksesta ja bändin toimista lavalla.

Kummastakin konsertista perheen esikouluikäiselle tyttärelle ja ekaluokkalaiselle tyttärelle oli ostettu paidat ja mukana olleelle tuttavaperheen ekaluokkalaiselle tyttärelle oli ostettu samanlaiset paidat. Konserttikäynnit olivat hyvin selkeästi olleet perheen tyttärien, äidin, kummisedän ja tuttavaperheen tyttären yhteisiä tapahtumia, ja niistä oli puhuttu monesti jälkeinpäin.

Perheen tyttäret olivat leikkineet Hevisaurus-aiheisia leikkejä sekä keskenään että kumpikin tahoillaan yhdessä koulukavereiden ja esikoulukavereiden kanssa. Kuten A-perheen lasten niin myös B-perheen lasten oli hankala kuvailla leikkien kulkua, sillä ne ilmeisesti olivat aina olleet niin tilanteeseen kytkeytyviä ja eläviä. Joskus leikeissä kuitenkin lapset olivat kuvitelleet olevansa Hevisauruksen konsertissa ja he olivat tanssineet ja laulaneet taustalla cd:ltä soineen musiikin mukana.

Perheen tyttäristä vanhempi yleensä kuunteli musiikkia yksin tai muiden perheenjäsenten tai kavereiden kanssa, leikki Hevisaurus-aiheisia leikkejä, soitti itse Hevisauruksen kappaleita kosketinsoittimilla ja viululla, piirteli kuvia ja jutteli aiheesta kotona ja kavereiden kanssa. Nuorempi tytär kertoi yleensä leikkivänsä, laulavansa, juttelevansa ja piirtävänsä kuvia. Perheen tyttäret olivat muun muassa kummitädillään kyläillessään yhdessä kummitädin kanssa piirtäneet Hevisaurus-aiheisia kuvia. Perheen isä pääsääntöisesti kuunteli musiikkia yhdessä muun perheen kanssa yhteisillä automatkoilla ja perheen äiti musiikin kuuntelun lisäksi järjesteli perheen konserttikäynnit ja seuraili yhtyeen kuulumisia Internetistä.

B-perheessä Hevisaurus-faniuteen liittyi vahvasti yhteisyys ja yhteisöllisyys perheenjäsenten ja kavereiden kesken konserttikäyntien ja leikkien muodossa ja niiden yhteydessä.

4.3.4 C-perhe: Hevisaurus-fanius koko perheen arkirutiineina

C-perhe ei ollut kahden muun haastatellun perheen tavoin käynyt kyselyn jälkeen konserteissa, mutta kyselyyn osallistuessaan perhe oli käynyt kahdessa konsertissa. C-perheestä kaikki jäsenet eli isä, äiti, kyselyn jälkeen kolme vuotta täyttänyt tytär ja viisi vuotta täyttänyt poika olivat käyneet kummassakin konsertissa.

Kahdella muulla haastatellulla perheellä konserteissa käyminen noudatti keskenään lähes identtistä linjaa ja samantyyppinen malli oli käytössä C-perheessäkin. Konserttikäynnit olivat etukäteen suunniteltuja ja toisessa konsertissa perhe oli yhdessä tuttavaperheen kanssa. Tuttavaperheen kanssa oli sovittu lippujen hankkimisesta ja yhteisestä aikataulusta konserttikäyntiä varten. Toinen konsertti oli ilmaistapahtuma, jossa oli ollut tuhansia ihmisiä, joten väenpaljouden keskellä erityistä mallia käyttäytymiselle ei ollut ollut niin kuin toisessa ”tavallisessa” konsertissa.

”Tavallisen” konsertin yhteydessä ennen konsertin alkua perhe oli yhteisesti tutkinut myynnissä olleita fanituotteita ja ostanut cd-levyn. Konsertin aikana perheen poika oli ollut muiden paikalla olleiden lasten tavoin yleisön eturivissä. Pikkusiskoa oli hieman pelottanut ja niinpä hän oli tarkkaillut konserttia vanhempiensa kanssa hieman kauempaa ja perheen kummitäti oli istunut pojan vieressä yleisön etuosassa. Konsertin jälkeen perhe oli mennyt ravintolaan syömään lasten mukaan ”hevipitsaa” eli käytännössä ihan tavallista pitsaa, mutta Hevisauruksen laulunsanojen mukaan perhe oli puhunut keskenään hevipitsasta. Ravintolasta perhe oli mennyt kotiin ja lapset olivat menneet nukkumaan. Perheen pojan oli ollut vaikea saada unen päästä kiinni, kun jännittävä konsertti oli edelleen pyörinyt mielessä. Pojan mukaan seuraavanakin päivänä oli tuntunut siltä kuin hän olisi ollut vieläkin konsertissa.

C-perheessä Hevisaurus-aiheiset leikit olivat merkittävässä roolissa. Perheen lapsilla oli tapana leikkiä leikkejä niin, että poika oli Hevisaurus-hahmoista joko Herra Hevisaurus tai Komppi Momppi ja tytär oli Milli Pilli. Leikeillä oli tapana alkaa yhtäkkiä milloin mistäkin ja muotoutua monilla eri tavoilla, mutta yleensä pojalla oli ollut tapana laittaa keittiöstä esiliina viitaksi ja soittaa cd:ltä kuuluneen musiikin päälle pelikonsolin musiikkipeliin kuuluneita rumpuja. Joskus leikeissä ei ollut tarvittu edes

taustamusiikkia, kun poika oli soittanut rumpuja ja itse laulanut Hevisauruksen kappaleita. Pikkusiskolla oli ollut tapana olla ikäänsä nähden tyypillisesti hetken mukana samassa leikissä, kunnes hän oli vaihtanut luontevasti huomionsa johonkin toiseen leikkiin. Leikeissä mukana ollessaan pikkusiskolla oli ollut tapana laulaa lauluja mukana.

C-perheen lasten leikeille oli tyypillistä, että lapset keksivät ne itse tai poika oli leikkinyt hoitopaikassaan kavereiden kanssa ja ”tuonut leikit mukanaan kotiin”. Leikit olivat sekoittuneet muihin luontevasti niin, että esimerkiksi Herra Hevisaurus oli mukana muissa leikeissä, kuten miekkailemassa erään toisen satuhahmon, Kapteeni Koukun kanssa. Pojan hoitopaikan leikeissä kavereiden keskuudessa oli ollut aina tietyt sovitut hahmot.

Hevisaurus-fanius oli muotoutunut perheen arkea määrittäväksi rutiiniksi. Reilun kuukauden mittaisen jakson aikana perheen pojalla oli ollut selkeä kaava tultuaan hoidosta kotiin: hän oli ottanut nopeasti ulkovaatteet pois päältään, mennyt lastenhuoneeseen ja laittanut Hevisauruksen cd:n soimaan. Musiikin mukana hän oli soittanut rumpuja niin kauan kunnes vanhempien sillä aikaa tekemä ruoka oli valmistunut. Ruokailun jälkeen poika oli palannut takaisin soittamaan rumpuja. Tämä oli toistunut tiettyinä aikoina jokaisena arkipäivänä ja joskus viikonloppuisinkin.

Toinen perheen rutiini oli Hevisauruksen ”Viimeinen Mammutti” -kappaleen kuunteleminen iltaisin nukkumaanmenon yhteydessä. Iltalaulu oli toiminut iltasatuna ja se oli ollut tietynlainen rauhoittumishetki. Tätäkin toimintaa oli kestänyt joitakin viikkoja kestäneen ajanjakson verran ja sen tilalla oli sittemmin ollut iltasatuja ja kirjojen lukemista.

Kolmas selkeä faniuden ilmentymä arjessa oli ollut Hevisaurus-vaatteiden käyttäminen. Perheen lapsilla oli ollut useita eri tarkoituksiin suunnattuja vaatteita, kuten t-paitoja, pitkähihaisia paitoja ja yöasut. Vanhempien mukaan joku vaatteista oli ollut käytössä lähes päivittäin ja jos oli käynyt niin, että kaikki Hevisaurus-vaatteet olivat olleet yhtä aikaa pyykissä, lapset olivat olleet asiasta harmistuneita.

Aktiivisten lasten lisäksi perheen äiti koki olevansa Hevisaurus-fani. Äidillä oli tapana toisinaan kuunnella Hevisaurusta yksin tietokoneelta muun musiikin joukossa ja yhdessä lasten kanssa. Hän oli liittynyt myös Hevisauruksen Facebook-ryhmään. Perheen isä ei kokenut olevansa fani, mutta hän kuitenkin kertoi mieluusti jättävänsä Hevisauruksen soimaan, mikäli se yllättäen oli kuulunut muun musiikin joukossa.

C-perheessä Hevisaurus-fanius oli selkeästi muotoutunut arkea määrittäviksi rutiineiksi yhteisesti pidetyn musiikin rinnalle. Konserttikäynnit ja leikit olivat tärkeä osa lasten arkea niin kotona kuin hoitopaikassakin.

5 POHDINTA

5.1 Tulosten yhteenvetoa

Tämän tutkimuksen tavoitteena oli selvittää, miten Hevisaurus-fanius rakentaa perheen yhteisyyttä. Tätä kokonaisuutta lähestyttiin kysymyksillä, miten Hevisaurus-faniutta tuotetaan perheissä, yhdistääkö Hevisaurus-fanius perheenjäseniä, yhdistääkö Hevisaurus-fanius perheitä ja mitä vertauskuvallisia yhteisyyden merkkejä Hevisaurus-fanius perheille tuottaa.

Hevisauruksesta pitäminen ja sen fanittaminen toimivat perheissä yhteisyyttä ja yhteisöllisyyttä rakentavina tekijöinä. Kymmenestä kyselyyn osallistuneesta perheestä yhdeksässä koko perhe tai yhtä jäsentä lukuun ottamatta koko perhe piti Hevisauruksesta, ja kahdeksassa perheessä vähintään kaksi perheenjäsentä tunsivat olevansa faneja. Hevisaurus-fanius on siis perheissä jäsenten välillä yhdessä jaettu tunne ja tästä syystä Hevisaurus-faniuden voidaan katsoa toimivan perhesidoksena. (Jallinoja 1985; Rönkä, Malinen & Laitinen 2009.)

Mietittäessä faniutta ja sen määrittelemistä on syytä kysyä, osaako 0–14-vuotias lapsi määritellä itsensä faniksi. Tämän tutkimuksen kannalta faniuden kriteerien täyttymistä olennaisempaa on kuitenkin perheenjäsenten jakama tunne ja kokemus omasta faniudesta. Faniuden kriteeritkin silti täyttyvät, kun faniaktiviteetteja toteutetaan niin perheiden sisällä kuin yhdessä tuttavien ja sukulaistenkin kanssa. Näin siis lapset kuuluvat ainakin jonkinlaiseen faniutta tuottavaan yhteisöön, mikä on yksi keskeisimmistä faniuden kriteereistä (Nikunen 2005).

Tähän tutkimukseen osallistuneet lapset eivät ole vielä sen ikäisiä, että he itsenäisesti tuottaisivat faniutta itselleen tai muille esimerkiksi tekemällä videoita ja kirjoittamalla fanifiktioita (Jenkins 1992; Leppänen 2008; Nikunen 2005; Saarikoski 2008), mutta perheissä joko itsenäisesti tai perheenjäsenten kanssa yhdessä oli tehty itse fanituotteita

valokuvaamalla ja videoimalla konsertteja ja piirtämällä kuvia ja julisteita. Lisäksi perheissä oli muun muassa tanssittu Hevisauruksen musiikin mukana ja leikitty siihen liittyviä leikkejä (Saarikoski 2008). Tätä asetelmaa voidaan pitää tutkimukseen osallistuneiden perheiden kohdalla Hevisaurus-faniuden luonteenpiirteenä.

Kyselyssä kävi ilmi, että kymmenestä kyselyyn osallistuneesta perheestä yhdeksässä faniuteen liittyi myös kuluttaminen. Perheissä oli ostettu Hevisauruksen musiikkia, vaatteita, asusteita ja julisteita. Tutkimusaineiston perusteella kuluttaminen eli käytännössä fanituotteiden ostaminen oli oleellinen osa konserteissa käymistä, sillä kaikki kolme haastateltua perhettä olivat ostaneet fanituotteita Hevisauruksen konserteista. Kahdeksan perhettä oli ostanut musiikkia ja kaikki perheet olivat kuunnelleet Hevisauruksen musiikkia yhdessä sukulaisten ja tuttavien kanssa. Hevisaurus-faniuteen liittyvässä ryhmäkulttuurissa siis opitaan sosiaalisen kanssakäymisen lisäksi kuluttamista, joka onkin oleellinen osa yhteiskunnassamme elävien lasten ja aikuisten jokapäiväistä arkea, oli kyseessä sitten faniuteen tai mihin tahansa muuhun asiaan liittyvät intressit.

Tutkimuksessa kävi ilmi, että musiikki soi usein lasten leikkien taustalla tai osana niitä, ja musiikkia voitiin kuunnella perheissä yhteisesti esimerkiksi automaatoilla. Lisäksi, kun kysyttiin syitä Hevisauruksesta pitämiseen tai sen fanittamiseen, kolmesta tärkeimmästä syystä kaksi oli musiikin luonne ja sanoitukset. Tästä voidaan päätellä, että musiikilliset tekijät olivat sekä perheiden sisällä että perheenjäsenien ja sukulaisten/tuttavien välillä yhteisyyden rakentumisessa avainasemassa. Lisäksi asusteet ja vaatteet saattoivat toimia vertauskuvallisina yhteisyyden merkkeinä.

Teemahaastattelussa selvisi, että Hevisauruksen konserteissa käymiseen liittyi tietynlainen toimintamalli ja siihen kytkeytyneet rituaalit. Konserttikäynnit toimivat perheissä eräänlaisina faniutta ja perhe-elämää rytmittävinä tapahtumina. Konserttipaikalla ennen konsertin alkua perheet ostivat fanituotteita, seurasivat konserttia niin, että lapset olivat yleisön etuosassa ja vanhemmat takaosassa, ja konsertin jälkeen saatettiin tutkia vielä fanituotteita ja mennä perheen kesken syömään tai suoraan kotiin. Tästä toimintamallista voidaan löytää tämän tutkimuksen kannalta erittäin keskeisiä teemoja. Postmodernista näkökulmasta tarkastellun perheen kannalta

konsernteissa käyminen on perheen yhteistä aikaa, jossa perheenjäsenet ovat keskenään vuorovaikutuksessa ja jakavat yhdessä koettuja tunteita yhteisen kiinnostuksen kohteen kautta. Lisäksi yhteinen ateria konsertin jälkeen ravintolassa konkreettisesti saattaa perheenjäsenet lähelle toisiaan. Konserttikäynnit ovat samalla myös vertauskuvallisia perheyhteisyyden merkkejä ulkopuolisille. Primaariryhmänä faniutta tuottava perhe on konserteissa ikään kuin pienoishaniyhteisö. Kun konserttiin kokoontuu useita pienoishaniyhteisöjä, niistä muodostuu konsertin myötä perheiden sisäisissä mikrotason konteksteissa ja yleisen Hevisaurus-faniuden makrotason sosiokulttuurin kontekstissa oppimisympäristö sosiaaliselle oppimiselle. Primaariryhmä voi siis oppia osana sekundaariryhmää. Konserttien toimintamallissa sekä perheenjäsenet keskenään että perheet yhdessä toisten perheiden kanssa tekevät asioita toimintakäytäntöjen mukaisesti, ovat yhteisesti vastuussa toiminnastaan, jakavat yhteisen kiinnostuksen kohteen ja siihen liittyviä tunteita, ja kokonaisuudessaan rakentavat perheen yhteisyyttä ja yhteisöllisyyttä elämällä perheyhteisöään todeksi.

Tutkimuksessa nousi esiin myös Hevisaurus-faniuteen kytkeytyvä tietyytyypinen käsitteistö. Esimerkiksi VIP-kortit, kynnet, hevipitsa ja Komppi Momppi ovat käsitteitä, joiden merkityksiä ei voi ymmärtää tuntematta Hevisaurus-faniuden kontekstia. Tämä on osoitus siitä, että perheessä, joka samalla toimii faniyhteisönä, sosiaaliseen vuorovaikutukseen ja symboliseen yhteisyyteen liittyy ainutlaatuinen toimintakulttuuri, jota konkreettisesti ilmentää yhteisöön kuuluvien oma käsitteistö. Kielenkäyttö ja sosiaalinen toiminta ovat siis konstruktionistisesti kytköksissä toisiinsa perheiden elämässä – tässä tapauksessa Hevisaurus-faniuden kontekstissa.

Hevisaurus-faniuteen liittyvä käsitteistö oli läsnä myös leikeissä. Teemahaastatteluista saadun aineiston perusteella lapset eivät välttämättä osanneet yksityiskohtaisesti kertoa leikeistään, mutta lähtökohtaisesti leikkien alussa oli sovittu, kuka leikkiin osallistuvista esittäisi ketäkin Hevisaurus-hahmoa. Leikit siis tässä suhteessa edellyttivät Hevisaurus-kontekstin ja siihen liittyvien käsitteiden tuntemista. Konteksti oli tunnettava myös silloin, kun leikin ideana oli Hevisauruksen konsertissa oleminen. Leikit saattoivat muodostua perheen arkea määrittäviksi rutiineiksi, kuten myös iltalaulun kuunteleminen ja vaatteiden käyttäminen. Rönkä ym. (2009) kuvaavatkin, että perheen arjelle on ominaista nimenomaan syklisyys, kun tietyt tilanteet ja rutiinit toistuvat.

Perheenjäsenillä oli hieman erilaisia rooleja faniuden tuottamisessa. Hevisauruksen Internet-sivuilla vieraileminen ja musiikkivideoiden katseleminen yhdisti perheen isiä/isäpuolia, kun taas fanisähköpostilistalle tai Facebook-ryhmään kuulumisen eivät yhdistäneet perheiden jäseniä keskenään. Teemahaastattelussa kävi ilmi, että kolmesta haastatellusta perheestä kahdessa äiti oli liittynyt Hevisauruksen Facebook-ryhmään, jotta perheen oli mahdollista saada ajankohtaista tietoa yhteestä ja lukea tuoreimmat uutiset. Näiden äitien rooli perheissä oli siis tiedon hankkiminen ja välittäminen muulle perheelle. Kolmannen haastatellun perheen äiti ei kuulunut Facebook-ryhmään, mutta hän seurasi aktiivisesti Hevisauruksen Internet-sivuja saadakseen tietoa yhteisen kuulumisista. Vaikka Facebook-ryhmään kuulumisen ei suoranaisesti yhdistänyt perheenjäseniä keskenään, niin tiedon saaminen ja jakaminen muille jäsenille toimintana voitiin tulkita yhteisyyttä rakentavaksi tilanteeksi. Tiedon jakaminen ja hankkiminen niin sanotun puskaradion välityksellä vaikuttivat olevan tyypillistä tutkimukseen osallistuneiden perheiden Hevisaurus-faniudelle, sillä kaikista perheistä joku tai jotkut jäsenet olivat kertoneet yhteestä sukulaisille ja tuttaville. Lisäksi mediasta saadun tiedon jälkeen toiseksi yleisimmin yhteestä oli ensimmäisen kerran kuultu nimenomaan tuttavilta. Tämä on konkreettinen esimerkki ihmisten välisessä kanssakäymisessä rakentuvasta yhteisyydestä.

Tutkimuksen kantava kysymys kuului, miten Hevisaurus-fanius rakentaa perheen yhteisyyttä. Tämä tutkimus osoittaa, että tietyin kriteerein määräytyvässä perheessä yhteisyyttä ja yhteisöllisyyttä rakennetaan kontekstisidonnaisen kielenkäytön ja toiminnan keskinäisessä vuorovaikutuksessa Hevisaurus-faniuden muodossa. Näin Hevisaurus-fanius on perheen yhteisyyden merkki, joka ilmenee perheessä eri faniaktiiviteettimuotoja yhdessä toteuttamalla ja jakamalla yhteisiä intressejä ja faniuteen liittyviä tunteita. Esimerkiksi yhteinen musiikin kuuntelu, konserteissa käyminen ja asusteiden käyttö viestivät ulospäin perheen yhteisyyttä, ja tämä perheen sisäinen yhteisyys voi yhdistää keskenään samanhenkisiä ja samassa elämänvaiheessa olevia lapsiperheitä niin, että perheet esimerkiksi käyvät yhdessä sukulaisten ja tuttavien kanssa Hevisauruksen konserteissa ja täten elävät omina yhteisöinä osana laajempaa Hevisauruksen faniyhteisöä.

Tutkimuksessa käytetty teoreettinen viitekehys ja kerätty tutkimusaineisto osoittavat,

että perheyhteisössä eläminen on jatkuva prosessi, jossa perheenjäsenet yhdessä toimimalla rakentavat perheen yhteisyyttä ja yhteisöllisyyttä. Näyttää siltä, että Hevisauruksesta pitäminen ja sen fanittaminen yhdistävät useimmissa tähän tutkimukseen valikoituneissa perheissä perheenjäseniä niin yhteisesti koettujen tunteiden kuin vastavuoroisten faniaktiiviteettien välityksellä. Faniudesta peräisin oleva jaettu välineistö mm. kontekstisidonnaisten aktiiviteettien ja välineistön muodossa luovat perheyhteisön arkeen rutiineja. Faniaktiiviteettimuodot, jaettu välineistö ja yhteinen fanius luovat keskinäisellä vastavuoroisuudellaan perheyhteisön jäsenille sosiaalisen oppimisen kontekstin, joka puolestaan vahvistaa perheen yhteisyyttä ja yhteisöllisyyttä.

5.2 Tutkimuksen luotettavuus

Tutkimus oli luonteeltaan etnografinen tapaustutkimus. Olin siis ennen varsinaista tutkimuksen tekemistäni seurannut Hevisauruksen menestymistä ja ollut niin henkisesti kuin fyysisestikin läsnä Hevisauruksesta kiinnostuneiden ihmisten parissa. Olin havainnoinut kokonaisuutta noin vuoden ajan ennen virallista tutkimuksen tekemistä. Tähän ajanjaksoon mahtui myös kaksi Hevisauruksen konserttikäyntiä. Tästä syystä minun oli mahdollista ymmärtää Hevisaurusta ilmiönä ja jäsentää ennakkoon sitä, millaisista eri osista yhtyeen fanittaminen koostuu. Toisaalta taas voidaan kyseenalaistaa se, onko havainnointini ollut riittävän objektiivista. Täysin vedenpitävää vastausta en itse tähän kykene antamaan, mutta uskon vahvasti, että onnistuin jäsentämään Hevisaurus-faniudesta tutkimukseni luonteen kannalta keskeisimmät elementit ja kuvaamaan niitä todenmukaisesti.

Toinen keskeinen kysymys tutkimuksen luotettavuudesta liittyy tutkimuksen otantaan. Voiko tuloksia yleistää koskemaan kaikkia Hevisaurusta fanittavia tai siitä pitäviä perheitä? Laadullisen tutkimuksen tuloksia ei voi koskaan yleistää koskemaan koko joukkoa, vaan tarkoitus on ennemminkin pyrkiä kuvaamaan tapahtumia, ymmärtämään toimintaa ja antamaan ilmiöistä teoreettisesti mielekäs tulkinta (Tuomi & Sarajarvi 2009, 28). Näin on ollut asia tässäkin tutkimuksessa, ja käytetty mukavuusotanta on antanut mahdollisuuden kuvata juuri tähän tutkimukseen valikoituneiden perheiden toimia ja yhteisyyttä.

Olen pyrkinyt kuvaamaan tutkimuksen etenemisen ja siitä saadut tulokset mahdollisimman tarkasti niin, että koko työskentelyprosessi olisi mahdollisimman läpinäkyvää. Näkemykseni mukaan olen onnistunut siinä hyvin. On kuitenkin myönnettävä, että tätä tutkielmaa kirjalliseen muotoon saattaessani olisin aiempaa valmiimpi tekemään saman tutkimuksen laadukkaammin ja fokusoidummin, sillä aiempia tutkimuksia kyseisestä aiheesta ei oltu tehty, ja työskentelyni oli siksi alusta alkaen aikaa ja energiaa vievää pioneerityötä. Nyt kun tämä tutkielma on valmis, minun on jatkossa helpompi hahmottaa yhteisöissä jaettujen faniuksien rakentumista ja niiden merkityksiä jäsenille.

5.3 Tutkimuksen merkitys ja jatkotutkimusmahdollisuudet

Vaikka tutkielman tuloksia ei voi yleistää koskemaan kaikkia Hevisaurusta fanittavia perheitä. Tutkimustulokset antanevat kuitenkin suuntaviivoja tutkimukseen valikoituneiden perheiden yhteisyyden rakentumisesta yhteisen faniuden kontekstissa. Tutkimustulokset ovat siis lähinnä kuvaus yhden faniuden merkityksestä tietyissä perheissä. Tutkimustulokset voisivat kuitenkin toimia ponnahduslautana jatkotutkimuksille, joilla voisi selvittää Hevisaurus-faniuden kehittymistä lasten kasvun myötä ja myöskin sitä, miten lapsuudessa koettu ja perheen kanssa jaettu Hevisaurus-fanius vaikuttaa yksilön nuoruus- ja aikuisiän faniuksiin.

Tutkimuksen merkitys henkilökohtaisella tasolla onkin jo sitten suurempi verrattuna tieteellisiin löydöksiin. Pro gradu -tutkielma prosessina on kehittänyt tieteellistä ajattelua siinä mielessä, että olen oppinut aiempaa paremmin hahmottamaan asiakokonaisuuksista niitä rakentavia pienempiä elementtejä. Lisäksi olen oppinut erottelemaan tarpeellista tietoa vähemmän tarpeellisesta tiedosta tutkimuskokonaisuuden kannalta. Samalla olen oppinut hahmottamaan pienempien asioiden keskinäisiä linkittymisiä niin, että niistä muodostuu jokapäiväistä arkeamme tavalla tai toisella määrittäviä osakokonaisuuksia.

Lähtökohtaisesti tavoitteenani oli tällä tutkielmalla selvittää arkipäiväistä ilmiötä tieteellisestä näkökulmasta. Uskon onnistuneeni tällä pienimuotoisella yritykselläni

ainakin hieman laskemaan stereotyyppisesti korkealentoista tiedettä norsunluutorneista alemmas kohti meitä tavallisia ihmisiä. Tiede kun todellisuudessa on meissä kaikissa ihmisissä, meidän elämässämme ja arjessamme. Se pitää vain tehdä näkyväksi.

LÄHTEET

Aamulehti. 29.10.2010. Lasten hevihetki. Holopainen, S.

Antikainen, A., Rinne, R. & Koski, L. 2006. Kasvatussosiologia. Helsinki: WSOY.

Bandura, A. 1977. Social Learning Theory. New Jersey: Englewood Cliffs.

Dant, T. 1991. Knowledge, ideology and discourse: a sociological perspective. London: Routledge.

Forsberg, H. 2003. Kriittistä näkökulmaa jäljittämässä. Teoksessa Forsberg, H. & Nätkin, R. (toim.) Perhe murroksessa. Kriittisen perhetutkimuksen jäljillä. Helsinki: Gaudeamus, 7–15.

Gillis, J. 1996. A world of their own making : myth, ritual, and the quest for family values. New York: Basic Books.

Grossberg, L. 1995. Mielihyvän kytkennät. Tampere: Vastapaino.

Hakkarainen, K. 2000. Oppiminen osallistumisen prosessina. Aikuiskasvatus 2/20. 84–98.

Heinonen, H. 2005. Jalkapallon lumo. Tutkimus suomalaisesta Everton-faniudesta. Jyväskylä: Atena.

Hevisauruksen Facebook-sivu. Viitattu 19.5.2011.
<http://www.facebook.com/pages/Hevisaurus/135509726852?ref=ts>

Hevisauruksen Internet-sivut. Viitattu 19.5.2011. <http://www.hevisaurus.com/>

- Hills, M. 2001. "Intensities interviews Henry Jenkins." *Intensities* 2/2001. Viitattu 9.9.2010. <http://intensities.org/Essays/Jenkins.pdf>
- Hills, M. 2002. *Fan cultures*. London: Routledge.
- Hirsjärvi, S. & Hurme, H. 2001. *Tutkimushaastattelu. Teemahaastattelun teoria ja käytäntö*. Helsinki: Yliopistopaino.
- Hirsjärvi, S., Remes, P. & Sajavaara, P. 2004. *Tutki ja kirjoita*. Helsinki: Tammi.
- Jallinoja, R. 1985. *Johdatus perhesosiologiaan*. Porvoo: WSOY.
- Jallinoja, R. 2000. *Perheen aika*. Helsinki: Otava.
- Jenkins, H. 1992. 'Strangers No More, We Sing': Filking and the Social Construction of the Science Fiction Fan Community. Teoksessa Lewis, L. A. (toim.) *The Adoring Audience. Fan Culture and Popular Media*. London & New York: Routledge, 208–237.
- Jokinen, A., Juhila, K. & Suoninen, E. 2004. *Diskurssianalyysin aakkoset*. Tampere: Vastapaino.
- Kinnunen, U. & Mauno, S. 2002. Työ ja perhe-elämä vanhempien ja lasten näkökulmasta. Teoksessa Rönkä, A. & Kinnunen, U. (toim.) *Perhe ja vanhemmuus. Suomalainen perhe-elämä ja sen tukeminen*. Jyväskylä: PS-kustannus, 99–118.
- Kontturi, J. 1999. *Rakkaat vanhemmat? Perheen merkityksestä erityisluokan oppilaalle*. Helsingin yliopiston opettajankoulutuslaitoksen julkaisuja. Helsingin yliopiston verkkojulkaisu. Viitattu 14.2.2010. <http://ethesis.helsinki.fi/julkaisut/kas/opett/pg/kontturi/rakkaatv.pdf>
- Lappalainen, S. 2007. *Johdanto. Mikä ihmeen etnografia?* Teoksessa Lappalainen, S., Hynninen, P., Kankkunen, T., Lahelma, E., & Tolonen, T. (toim.) *Etnografia*

- metodologiana. Lähtökohtana koulutuksen tutkimus. Tampere: Vastapaino, 9–14.
- Lehtonen, H. 1990. Yhteisö. Tampere: Vastapaino.
- Leppänen, S. 2008. Cybergirls in Trouble? Fan Fiction as a Discursive Space for Interrogating Gender and Sexuality. Teoksessa Caldas-Coulthard, C. R. & Iedema, R. (toim.) Identity Trouble: Critical Discourse and Contested Identities. New York: Palgrave Macmillan, 156–179.
- Luukka, M.-R. 2000. Näkökulma luo kohteen: diskurssintutkimuksen taustaoletukset. Teoksessa Sajavaara, K. & Piirainen-Marsh, A. (toim.) Kieli, diskurssi & yhteisö. Jyväskylä: Soveltavan kielentutkimuksen keskus, Jyväskylän yliopisto, 133–160.
- Nikunen, K. 2003. Soturiprinsessan matkassa. Televisiosarja Xena ja faniuden merkitykset. Teoksessa Kovala, U. & Saresma, T. (toim.) Kulttikirja. Tutkimuksia nykyajan kultti-ilmiöistä. Helsinki: Suomalaisen Kirjallisuuden Seura, 112–140.
- Nikunen, K. 2005. Faniuden aika. Kolme tapausta televisio-ohjelmien faniudesta vuosituuhannen taitteen Suomessa. Tampere: Tampere University Press.
- Nikunen, K. (toim.) 2008. Fanikirja. Tutkimuksia nykykulttuurin fani-ilmiöistä. Jyväskylä: Nykykulttuurin julkaisuja 96. Jyväskylän yliopisto.
- Nätkin, R. 2003. Moninaiset perhemuodot ja lapsen hyvä. Teoksessa Forsberg, H. & Nätkin, R. (toim.) Perhe murroksessa. Kriittisen perhetutkimuksen jäljillä. Helsinki: Gaudeamus, 16–38.
- Patrikainen, S. 2010. Idylliä rakentamassa. Kerrottu perhe Rauha S. Virtasen Selja-kirjoissa. Jyväskylän yliopiston julkaisuarkisto. Viitattu 9.5.2011. <http://urn.fi/URN:NBN:fi:ju-201012133158>
- Pietikäinen, S. & Mäntynen, A. 2009. Kurssi kohti diskurssia. Tampere: Vastapaino.
- Plumb, C. & Spyridakis, J. 1992. Survey Research in Technical Communication:

Designing and Administering Questionnaires. *Technical Communication*, 39, 4, 625-637. Viitattu 9.5.2011.

<http://www.hcde.washington.edu/sites/default/files/people/docs/SurveyResearchInTechnicalCommunicationDesigningAndAdministeringQuestionnaires.pdf>

Robson, C. 1997. *Real World Research: A Resource for Social Scientists and Practitioner-Researchers*. Oxford: Blackwell.

Rönkä, A., Laitinen, K. & Malinen, K. 2009. Miltä arki tuntuu? Teoksessa Rönkä, A., Malinen, K. & Lämsä, T. (toim.) *Perhe-elämän paletti. Vanhempana ja puolisona vaihtelevassa arjessa*. Jyväskylä: PS-kustannus, 203–222.

Rönkä, A., Malinen, K., & Lämsä, T. 2009. Pikkulapsiperheiden arjen paletti. Teoksessa Rönkä, A., Malinen, K. & Lämsä, T. (toim.) *Perhe-elämän paletti. Vanhempana ja puolisona vaihtelevassa arjessa*. Jyväskylä: PS-kustannus, 11–20.

Saaranen-Kauppinen, A., & Puusniekka, A. 2006. *KvaliMOTV - Menetelmäopetuksen tietovaranto* [verkkojulkaisu] Tampere: Yhteiskuntatieteellinen tietoarkisto [ylläpitäjä ja tuottaja] Viitattu 7.6.2011. <http://www.fsd.uta.fi/menetelmaopetus/>

Saarikoski, H. 2008. Miten Spice Girlsä leikitään? Teoksessa Nikunen, K. (toim.) *Fanikirja. Tutkimuksia nykylukulttuurin fani-ilmiöistä*. Jyväskylä: Nykylukulttuurin julkaisuja 96. Jyväskylän yliopisto, 72–94.

Sony Music. Hevisauruksen levy-yhtiön Internet-sivut. Viitattu 19.5.2011. <http://www.sonymusic.fi/app/artist/single/-/id/12>

Suoninen, E. 1999. Näkökulma sosiaalisen todellisuuden rakentamiseen. Teoksessa Jokinen, A., Juhila, K. & Suoninen, E. *Diskurssianalyysi liikkeessä*. Tampere: Vastapaino, 17–36.

Tuomi, J. & Sarajarvi, A. 2009. *Laadullinen tutkimus ja sisällönanalyysi*. Helsinki: Tammi.

- Uusitalo, H. 1995. Tiede, tutkimus ja tutkielma. Johdatus tutkielman maailmaan. Porvoo: WSOY.
- Wenger, E. 1998. Communities of Practise. Learning, Meaning, and Identity. Cambridge: Cambridge University Press.
- Wenner, L. A. & Grantz, W. 1998. Wathing Sports on Television: Audience Experience, Gender, Fanship, and Marriage. Teoksessa Wenner, L. A. (toim.) Mediasport. London and New York: Routledge, 233–251.

LIITE

Kysely Hevisaurus-faniudesta perheille

Olkaa hyvät ja kirjoittakaa seuraaviin kysymyksiin vastaukset perheenne näkökulmasta. Huomaattehan, että joissakin kysymyksissä on vastauksestanne riippuen lisäkysymyksiä. Niissä on *-merkki.

1. *Kuinka monta lasta ja kuinka monta aikuista perheeseen kuuluu?

Perheeseen kuuluu ____ lasta ja ____ aikuista.

Lapsen ikä/Lasten iät (esim. 2, 4 ja 7 vuotta):

_____

2. Ketkä perheestänne pitävät Hevisauruksesta?

__lapsi → jos Hevisauruksesta pitäviä lapsia on useampia kuin yksi (1), merkitse

heidän lukumääränsä numerolla ____

__isä/isäpuoli

__äiti/äitipuoli

__isovanhempi → jos Hevisauruksesta pitäviä isovanhempia on useampia kuin yksi

(1), merkitse heidän lukumääränsä numerolla ____

__joku muu, kuka? _____

3. Ketkä perheestänne ovat omasta mielestään Hevisaurus-faneja?

__lapsi → jos Hevisaurusta fanittavia lapsia on useampia kuin yksi (1), merkitse

heidän lukumääränsä numerolla ____

__isä/isäpuoli

__äiti/äitipuoli

__isovanhempi → jos Hevisaurusta fanittavia isovanhempia on useampia kuin yksi

(1), merkitse heidän lukumääränsä numerolla ____

__joku muu, kuka? _____

4. *Kuka tai ketkä perheestänne ovat käyneet Hevisauruksen konserteissa?

__lapsi → jos konserteissa käyneitä lapsia on useampia kuin yksi (1),
merkitse

heidän lukumääränsä numerolla ____

__isä/isäpuoli

__äiti/äitipuoli

__isovanhempi → jos konserteissa käyneitä isovanhempia on useampia
kuin yksi

(1), merkitse heidän lukumääränsä numerolla ____

__joku muu, kuka? _____

Kuinka monessa konsertissa perheestänne on käyty? ____

5. Mistä kuulitte Hevisaurus-yhtyeestä ensimmäisen kerran?

---

6. Miksi pidätte Hevisauruksesta / fanitatte Hevisaurusta?

---

7. Onko perheessänne itse tehtyjä tai ostettuja fanituotteita? (esim. cd, juliste, vaatteet, valokuvat konserteista, videot, leikekirja...)

Perheessämme on seuraavia itse tehtyjä fanituotteita:

Perheessämme on seuraavia ostettuja fanituotteita:

__Meillä ei ole fanituotteita. (Merkitse rastilla, jos teillä ei ole fanituotteita.)

8. ***Onko tuttavapiirissänne tai sukulaisissanne perheitä, jotka fanittavat Hevisaurusta?**

__ei ole

__kyllä on → Kuinka monta perheitä on yhteensä? ____

9. **Mitä seuraavista joku tai jotkut perheestänne tekevät yhdessä tuttavienne tai sukulaistenne kanssa? Merkitse rastilla. (Huom! Riittää, että esim. eri perheiden lapset tekevät asioita yhdessä.)**

__Juttelemme Hevisauruksesta.

__Käymme Hevisauruksen konserteissa.

__Hankimme fanituotteita.

__Teemme itse fanituotteita (esim. piirustukset, tarinoiden kirjoitus, valokuvat...)

__Kuuntelemme Hevisauruksen musiikkia.

__Tanssimme Hevisauruksen tahdissa.

__Leikimme Hevisaurukseen liittyviä leikkejä.

__Jotain muuta, mitä?

_____

__Kukaan perheestämme ei tee mitään Hevisaurukseen liittyvää yhdessä tuttavien tai sukulaisten kanssa.

10. ***Mitä seuraavista Hevisaurukseen liittyvistä asioista joku (tai jotkut) perheestänne on tehnyt? Merkitse rastilla. Kirjoita asian perään, kuka tai ketkä asioita ovat tehneet.**

(esim. x lähettänyt Hevisaurukselle fanipostia → tytär ja isä)

x liittynyt Hevisauruksen Facebook-ryhmään → äiti)

__tutustunut Hevisauruksen Internet-sivuihin → _____

__katsonut Internetistä Hevisauruksen musiikkivideoita → _____

__lähettänyt Hevisaurukselle fanipostia → _____

__liittynyt Saurusarmeija-fanisähköpostilistalle → _____

__liittynyt Hevisauruksen Facebook-ryhmään → _____

__piirtänyt Hevisauruksesta kuvia → _____

__kirjoittanut Hevisauruksesta tarinoita → _____

__leikkinyt Hevisaurus-aiheisia leikkejä → _____
__kertonut Hevisauruksesta sukulaisille ja/tai tutuille → _____
__jotain muuta, mitä?

→ kuka tai ketkä ovat tehneet? _____

__kukaan perheestämme ei ole tehnyt mitään Hevisaurukseen liittyvää

- 11. Mitä muita Hevisaurukseen liittyviä asioita perheenne jäsenet tekevät yhdessä? (Asiat voivat olla kyselyssä jo aiemmin mainittuja tai sellaisia, joita ei ole mainittu.)**

- 12. Perheemme voi tarvittaessa osallistua myöhemmin tehtävään Hevisaurusfaniutta käsittelevään haastatteluun.**

__kyllä: perheen nimi ja
puhelinnumero _____

__ei

Kiitos vastauksistanne. Vastaukset käsitellään luottamuksellisesti.